

"...

I- İPTAL VE YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN GEREKÇESİ

Dava dilekçesi şöyledir:

"...

I- OLAY

2003 Mali Yılı Bütçe Kanunu, 31/3/2003 tarih ve mükerrer 25065 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bilindiği gibi bütçe kanunu; 'devlete ve diğer kamu tüzel kişilerine kamu harcamalarında bulunmak ve kamu gelirlerini toplamak konusunda belli bir süre için yetki veren bir kanundur.'

Bütçe Kanunu, Anayasa'nın 161. maddesi uyarınca, yıllık olarak yapılır ve bütçe kanununa bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz.

Bu açık anayasa hükmüne karşın, 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununda bütçe dışındaki konulara ilişkin hükümler yer almış, ayrıca diğer yasalar ile yapılması gereken değişiklikler de, Bütçe Kanunu ile yapılmıştır.

Üstelik Anayasaya açıkça aykırı olarak Bütçe Kanununa konulan bu hükümlerin büyük bölümü, daha önce çeşitli dönemlerde bütçe kanunlarına konulan ve Anayasa Mahkemesince, Anayasaya aykırı bulunarak iptal edilen hükümlerdir.

Aşağıda ilk olarak, 4833 sayılı 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununda iptali istenen hükümlere yer verildikten sonra, Anayasaya aykırılıklarının genel gerekçeleri gösterilmiş ve daha sonra da, iptali istenen hükümlerle ilgili kısa açıklamalar yapılarak varsa, genel gerekçe dışındaki aykırılık gerekçelerine yer verilmiştir.

II- İPTALİ İSTENEN HÜKÜMLER

1- 4833 Sayılı ve 29/3/2003 tarihli 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 10. Maddesi ve 51. Maddesinin (a) Fıkrasının 13. Bendi

Kamu haznedarlığı

MADDE 10. - Genel bütçeye dahil daireler, katma bütçeli idareler, döner sermayeler, fonlar, belediyeler, il özel idareleri, sosyal güvenlik kurumları, bütçelerin yatırım ve transfer tertibinden yardım alan kuruluşlar, özel kanunla kurulmuş diğer kamu kurum, kurul, üst kurul ve kuruluşları, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bu maddede sayılanların bağlı ortaklıkları, müessese ve işletmeleri ile birlikleri (kamu bankaları, özel kanunla kurulmuş kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve bunların üst kuruluşları ile kefalet ve yardımlaşma sandıkları hariç) kendi bütçeleri veya tasarrufları altında bulunan bütün kaynaklarını T.C.

Esas Sayısı : 2003/41
Karar Sayısı : 2004/4

Merkez Bankası veya muhabiri olan T.C. Ziraat Bankası nezdinde kendi adlarına açtıracakları Türk Lirası cinsinden hesaplarda toplarlar.

Bu kurumlar tahakkuk etmiş tüm ödemelerini bu hesaplardan yaparlar.

Kamu kaynaklarının bu madde hükmüne aykırı şekilde değerlendirilmesinden elde edilen nemalar genel bütçeye gelir kaydedilir.

İlgili kamu kurum ve kuruluşlarının yetkilileri ile saymanlar, yukarıda bahsi geçen hükümlerin yerine getirilmesinden şahsen ve müteselsilen sorumludurlar.

Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esasları belirlemeye, kaynaklar, kurumlar ve bankalar itibarıyla istisnalar getirmeye, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan ve Maliye Bakanının müsterek teklifi üzerine Başbakan yetkilidir.

Kısmen veya tamamen uygulanmayacak hükümler

MADDE 51. - a)

13. Muhtelif kanunların bu Kanunun 10 uncu maddesine ve 15 inci maddesinin (b) bendinin (2) numaralı alt bendine aykırı hükümleri,

2- 4833 Sayılı ve 29/3/2003 Tarihli 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 13. Maddesinin (c) Fıkrası

Yatırım harcamaları

MADDE 13. -

c) Yıllık Yatırım Programına ek yatırım cetvellerinde yer alan projelerden ilgili Bakanın onayı ile il özel idarelerince valinin yetki ve sorumluluğunda gerçekleştirilmesi uygun görülenlerin bedelleri, münhasıran proje ile ilgili harcamalarda kullanılmak üzere hizmetin ait olduğu il özel idaresine ödenir. Mahalli hizmet niteliği taşıyan işler, bu fıkra da belirtilen esaslar çerçevesinde program ve proje safhasında da valilerin yetki ve sorumluluğuna devredilebilir.

Bu şekilde yürütülecek projelerin, etüt, keşif ve kontrollük hizmetleri ilgili bakanlık ve genel müdürlüğün il teşkilâtlarınca; ihale edilmek suretiyle yaptırılması ve bedellerinin ödenmesi il özel idarelerince valinin onayı ile gerçekleştirilir.

3- 4833 Sayılı ve 29/3/2003 Tarihli 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 16. Maddesinin (a) ve (b) Fıkraları

Hastane ve tedavi ücretleri

MADDE 16. - a) Devlet memurları, diğer kamu görevlileri ve bunların emekli, dul ve yetimlerinin (bakmakla yükümlü oldukları aile fertleri dahil) genel bütçeye dahil daireler ve katma bütçeli idareler ile döner sermayelere ait tedavi kurumlarında yapılan tedavilerine (dış tedavileri dahil) ilişkin ücretlerle sağlık kurumlarınca verilen raporlar üzerine kullanılması gerekli görülen ortez, protez ve diğer iyileştirme araç bedellerinin, Sağlık Bakanlığının görüşü üzerine Maliye Bakanlığınca tespit edilecek miktarlara kadar olan kısmı kurumlarınca ödenir.

Esas Sayısı : 2003/41
Karar Sayısı : 2004/4

Ancak T.C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü sağlık kurum ve kuruluşları ile Maliye Bakanlığınca tespit edilen birim fiyatlarının altında bir fiyatla anlaşma yapabilir.

b) 14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Kanunun 209 uncu, 4.1.1961 tarihli ve 211 sayılı Kanunun 66 ncı ve 8.6.1949 tarihli ve 5434 sayılı Kanunun geçici 139 uncu maddelerinde belirtilen ilaç katılım payları karşılığında ilgililerin maaş veya aylıklarından kesinti yaptırmaya (yatan hastalar hariç), ayakta tedavilerde ilaç kullanımında eşdeğer ilaç gruplarından, fiyatların aritmetik ortalamasının alınması suretiyle referans fiyatlar üzerinden ilaç bedellerinin ödenmesine ve bu hususlara ilişkin usul ve esasları tespit etmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

4- 4833 Sayılı ve 29/3/2003 Tarihli 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 20. Maddesinin (b) ve (g) Fıkraları

Ödenek devir ve iptal işlemleri

MADDE 20. -

b) 24.3.1988 tarihli ve 3418 sayılı Kanunun mülga 39 uncu maddesi ile 6.6.2002 tarihli ve 4760 sayılı Kanunun 17 nci maddesi gereğince, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ile Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü bütçelerine devren özel gelir ve devren özel ödenek kaydedilen miktarları kısmen veya tamamen iptal etmeye Maliye Bakanı yetkilidir. Bu özel ödeneklerden yapılacak harcamalar, 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kanuna, 26.5.1927 tarihli ve 1050 sayılı Kanunun 64 üncü maddesi ile 21.2.1967 tarihli ve 832 sayılı Kanunun 30 ila 37 nci maddelerinde yer alan vize ve tescil hükümlerine ve 13.12.1983 tarihli ve 180 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 32 nci maddesi hükümlerine tabi değildir.

g) 1. 6.8.1997 tarihli ve 4301 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin (c) bendi uyarınca 2.7.1964 tarihli ve 492 sayılı Kanuna bağlı (1), (2) ve (3) sayılı tarifelere göre alınan yargı ve noter harçlarından işyurtlarına verilen % 35 gelir paylarından 2002 yılında Hazine hesaplarında biriken ve İşyurtları Kurumu hesabına aktarılması gereken tutarın tamamını genel bütçenin (B) işaretli cetveline gelir kaydetmeye,

2. 2003 yılında yargı ve noter harçlarından İşyurtları Kurumu hesabına aktarılması gereken gelir paylarının yarısını, Adalet Bakanlığının geçen yıllar borçlarında, akaryakıt ve kovuşturma giderlerinde, yargılamaya ilişkin posta giderlerinde, hükümlü ve tutukluların yiyecek giderlerinde ve cezaevi revirlerindeki tedavi giderlerinde, cezaevlerinin elektrik, su, yakacak ve yolluk giderlerinde kullanılmak üzere genel bütçenin (B) işaretli cetveline özel gelir ve Adalet Bakanlığı bütçesinde açılacak tertiplere özel ödenek kaydetmeye, kaydedilen bu tutarlardan harcanmayan kısımları ertesi yıl bütçesine devren özel gelir ve özel ödenek kaydetmeye,

Maliye Bakanı yetkilidir.

6.8.1997 tarihli ve 4301 sayılı Kanunun bu bende aykırı hükümleri uygulanmaz.

5- 4833 Sayılı ve 29/3/2003 Tarihli 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 26. Maddesinin (c), (d) ve (g) Fıkraları

Hazine garanti limiti, dış proje kredileri ve borçlanmaya ilişkin hükümler

MADDE 26. -

c) Dış proje kredisi ve hibe kullanımlarından kaynaklanan katma değer vergisi ile özel tüketim vergilerinin karşılanması; dış kredi ve hibe gerçekleştiği halde, katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi karşılığı iç kaynağın bulunamaması durumunda, Yatırım Programı ile ilişkilendirilmek suretiyle ilgili kuruluşların bütçelerinin mevcut ya da yeni açılacak tertiplerine söz konusu miktarlarda ödenek eklemeye Maliye Bakanı yetkilidir.

Ancak (b) ve (c) bentlerindeki hükümler gereğince yapılacak ödenek eklemeleri Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca yapılacak proje revizeleri dikkate alınarak yapılır.

d) Devlet dış borçları ile ilgili kredi anlaşmalarında öngörülen bütün ödeme ve işlemler (dış proje kredileri çerçevesinde yapılacak ödemeler dahil, kredilerin kullanımları hariç) 2003 yılında her türlü vergi, resim ve harçtan müstesnadır.

g) 28.3.2002 tarihli ve 4749 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin 3 üncü fıkrası ile tanımlanan nakit işlemleri, Merkez Bankasıncı çıkarılacak likidite senetlerinin (veya bu mahiyette düzenlenecek kağıtların) faiz ve anapara ödemeleri ve bunlarla ilgili işlemler 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Kanun ile 3.6.1949 tarihli ve 5422 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla her türlü vergi, resim, harç ve fon kesintisinden istisnadır.

6- 4833 Sayılı ve 29/3/2003 Tarihli 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 27. Maddesi ve 51. Maddesinin (b) Fıkrası

Kamu iktisadî teşebbüslerinin kârları

MADDE 27. - a) 8.6.1984 tarihli ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye tabi kuruluşlar ile Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin, 2002 yılı kârlarından Hazineye isabet eden tutarları;

1. 8.6.1984 tarihli ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede belirtilen kısıtlamalara tâbi olmaksızın, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın teklifi üzerine bütçeye gelir kaydetmeye,

2. Kuruluşların ödenmemiş sermayelerine veya tahakkuk etmiş görev zararları alacaklarına mahsup edilmek üzere Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın teklifi üzerine bütçeye gelir, ödenek ve gider kaydetmeye,

b) (a) bendi kapsamına giren kuruluşların 2001 ve daha önceki yıllara ait kâr paylarından Hazineye isabet eden tutarları Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın talebi üzerine bütçenin gelir ve giderleri ile ilişkilendirmeksizin kuruluşların görev zararı alacakları veya ödenmemiş sermayelerine mahsup etmeye ilişkin işlemleri yapmaya,

Maliye Bakanı yetkilidir.

Kısmen veya tamamen uygulanmayacak hükümler

MADDE 51.-

b) 8.6.1984 tarihli ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 36 ncı maddesinin (4) numaralı fıkrası, bu Kanunun “Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Kârları” başlıklı maddesi hükümleri çerçevesinde uygulanır.

7- 4833 Sayılı ve 29/3/2003 Tarihli 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 28. Maddesinin (g) Fıkrası

Kamu ortaklıkları ve iştiraklerinde sermaye değişiklikleri

MADDE 28. -

g) 2.1.1961 tarihli ve 196 sayılı, 3.1.2002 tarihli ve 4733 sayılı kanunlara istinaden çıkarılan Bakanlar Kurulu kararları uyarınca 31.12.2002 tarihi itibarıyla Tütün, Tütün Mamülleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri (TEKEL) Genel Müdürlüğünün destekleme işleriyle ilgili olarak doğmuş tüm alacaklarına (öncelikle TEKEL Genel Müdürlüğünün tahmini yıl sonu görev zararı alacak miktarı üzerinden avans mahiyetinde tespit edilecek miktara) karşılık aynı tutarda olmak üzere, 31.12.2002 tarihi itibarıyla vadesi geldiği halde ödenmemiş ve Maliye Bakanlığına bağlı vergi dairelerince takip ve tahsil edilen her türlü vergi, fon ve pay borçları (özel tüketim vergisi hariç) ile bu borçlara ilişkin gecikme zammı ve faizlerine mahsup edilmek suretiyle terkin edilebilir. Bu fıkra uyarınca mahsup konusu olacak vergi, fon ve paylara ilişkin gecikme zammı ve faizleri 31.12.2002 tarihi itibarıyla dondurulur.

TEKEL Genel Müdürlüğünün yukarıdaki mahsup işleminden bakiye Devlete ait olan ve 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun kapsamına giren borçlarına karşılık olarak, mülkiyeti TEKEL Genel Müdürlüğüne ait ve üzerinde herhangi bir takyidat bulunmayan gayrimenkullerden, Maliye Bakanlığınca tespit edilecek kamu kuruluşlarınca ihtiyaç duyulanlar 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kanunun 6 ncı maddesine göre oluşturulacak komisyon tarafından takdir edilecek rayiç değeri üzerinden, borçlu kurumun da uygun görüşü alınarak, bütçenin gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin Maliye Bakanlığınca devralınabilir. Devralınan gayrimenkullerin tapu işlemlerine esas olan ve yukarıda belirtilen şekilde tespit edilen değeri miktarındaki Devlete ait olan 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun kapsamına giren borçları terkin edilir.

TEKEL Genel Müdürlüğünün birinci fıkrada bahsedilen görev zararının, Yüksek Denetleme Kurulu tarafından tespit edilen kesin miktarı ile birinci fıkra uyarınca mahsup edilen miktarı arasında doğan farklar ve gayrimenkullerin devri suretiyle yapılan terkin işlemlerinden sonra kuruluşun bakiye borcunun kalması halinde (özel tüketim vergisi hariç), bu tutar da terkin edilebilir.

TEKEL Genel Müdürlüğünün görev zararının Yüksek Denetleme Kurulu tarafından tespitini müteakiben Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın teklifi üzerine bu bendin gerektirdiği bütün terkin ve diğer işlemleri yapmaya Maliye Bakanı yetkilidir.

8- 4833 Sayılı ve 29/3/2003 Tarihli 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 31. Maddesinin (g), (h), (i), (j) ve (k) Fıkraları

Kadroların kullanımı

MADDE 31. –

g) 2.9.1983 tarihli ve 78 sayılı Kanun Hükmünde Kararname eki cetvelde yer alan; okutman, öğretim görevlisi, uzman, çevirici ve eğitim - öğretim planlamacısı kadrolarına 1.4.2003 tarihinden itibaren açıktan veya naklen atanabilmek için Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından yapılacak merkezi sınavda başarılı olmak şarttır. Ancak, lisansüstü eğitimini tamamlamış bulunanlarda yapılacak merkezi sınava katılma şartı aranmaz. Bu sınavın yapılmasına ilişkin usul ve esaslar, sınava tabi tutulmayacaklar, sınavda başarılı olanların belirlenmesi ile merkezi sınavda başarılı olanlarla lisansüstü eğitim mezunlarının merkezi sınavı müteakip yükseköğretim kurumlarınca yapılacak sınavlara ilişkin usul ve esaslar Milli Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulunun görüşü ve Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca belirlenir.

h) Herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanlar, müşterek kararname veya Bakanlar Kurulu kararıyla atanacak olanlar hariç olmak üzere, (a) bendi kapsamında yer alan kurum ve kuruluşların kadrolarına 1.4.2003 tarihinden itibaren açıktan atanamazlar.

ı) 13.12.1983 tarihli ve 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 9 uncu maddesi ile 2.9.1983 tarihli ve 78 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 1 inci maddesi çerçevesinde yıl içinde yapılacak değişiklikler 31.12.2003 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yürürlüğe girer.

j) Kamu hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülebilmesi amacıyla, konsolide bütçeye dahil daire ve idarelerin teşkilât yapıları ve hizmet amacına uygun olarak personel dağılımının sağlanmasına yönelik önlemler almaya, ihtiyaç fazlası olan personelin, ilgili kuruluşların da görüşü alınarak (a) bendinde belirtilen kamu kurum ve kuruluşlarına nakledilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye Devlet Personel Başkanlığının bağlı olduğu Bakan ile Maliye Bakanı yetkilidir.

k) Maliye Bakanlığınca, döner sermayelerin, fonların, kefalet sandıklarının, sosyal güvenlik kurumlarının ve bütçelerin yatırım ve/veya transfer tertiplerinden yardım alan kuruluşların serbest memur kadrolarına verilecek açıktan atama izinlerinin toplam sayısı ilgili kurumlarda 2002 yılında emeklilik, ölüm ve istifa sonucu ayrılan personel sayısının % 80'ini aşamaz. Norm kadro çalışması sonuçlandırılarak uygulamaya geçirilen kurumlar ile kanun, uluslararası anlaşma veya 2003 yılı programı ile kurulması veya genişletilmesi öngörülen birimler ve temini zorunlu hizmetlerin gerektirdiği personel ihtiyacını bu sınırlamaya tabi tutulmaksızın değerlendirmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

9- 4833 Sayılı ve 29/3/2003 Tarihli 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 35. Maddesinin (a), (e), (f) Fıkraları ile (b) Fıkrasının 1. Bendinin Birinci paragrafı

Muhtelif gelirler

MADDE 35. -

a) Kurumların hasılatından alınacak paylar:

Aylık gayri safi hasılat tahakkuk tutarını (katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi hariç) kapsamak kaydıyla,

Esas Sayısı : 2003/41
Karar Sayısı : 2004/4

1. Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin mal ve hizmet satışları gayri safi hasılatının (ilk hisse satışı gerçekleşinceye kadar) % 15'i,

2. Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğünün mal ve hizmet satışları gayri safi hasılatının % 10'u,

3. Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğünün mal ve hizmet satışları ürün nevileri itibarıyla gayri safi hasılatının % 10'una kadarı,

4. Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri Genel Müdürlüğünün mal ve hizmet satışları gayri safi hasılatının % 10'u,

5. Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının mal ve hizmet satışları gayri safi hasılatının % 10'u,

En geç takip eden ayın 20'sine kadar (Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri Genel Müdürlüğü için takip eden ayın sonuna kadar) Maliye Bakanlığı Merkez Saymanlığına ödenir. Ödenen bu tutarlar bütçeye gelir yazılır.

Bu bentte belirtilen tutarların süresi içinde ödenmemesi halinde, ödenmeyen tutarlar, gecikme zammı da uygulanmak suretiyle 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir.

b) Kira ve idare gelirlerinden alınacak paylar:

1. İrtifak hakkı verilen özel iskelelerden alınan nispi kira bedellerinin yarısı bütçenin (B) işaretli cetveline gelir, diğer yarısı da özel gelir kaydedilir. Özel gelir kaydedilen miktarın yarısı denizcilik ve liman hizmetlerini geliştirmek üzere Denizcilik Müsteşarlığı bütçesine, yarısı da millî emlak hizmetlerini geliştirmek amacıyla Maliye Bakanlığı bütçesine özel ödenek kaydolunur.

e) 1.4.2003 tarihinden itibaren Sağlık Bakanlığınca düzenlenecek veya onaylanacak; ilaç, hammadde, bunların üretiminde kullanılan diğer malzeme, kozmetik ve tıbbi malzeme üretim yeri izin belgeleri, ürün imal ve ithal izin belgesi, ilaç ruhsatı, ecza deposu ve mümessil ecza deposu ruhsatı, mesul müdürlük belgesi ile permi ve sertifikalar üzerinden 50 milyon liradan az, 30 milyar liradan çok olmamak üzere Maliye Bakanlığının görüşü üzerine Sağlık Bakanlığınca belirlenecek tarifeler üzerinden ruhsatlandırma bedeli alınır. Merkez Saymanlığınca tahsil edilen bu tutarların % 20'sini genel bütçenin (B) işaretli cetveline gelir, % 80'ini ise özel gelir kaydedilmek suretiyle Sağlık Bakanlığının ihtiyaçlarında (personel giderleri hariç) kullanılmak üzere anılan Bakanlık bütçesinin mevcut veya yeni açılacak tertiplerine özel ödenek kaydetmeye, özel ödenek kaydedilen bu tutarlardan harcanmayan kısmını ertesi yıl bütçesine devren özel gelir ve özel ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir. Bu ödenekten bilimsel ve akademik nitelikleri dikkate alınarak Sağlık Bakanlığınca tıbbi cihaz ve malzeme ile ilaç ve eczacılık alanlarındaki bilimsel nitelikli komisyonlarda görevlendirilenlere birim faaliyet bazında bu Kanuna bağlı (K) cetvelinin (V) inci bölümünde belirlenmiş olan ücretin dört katını geçmemek üzere ödeme yapmaya Sağlık Bakanı yetkilidir. Özel ödenekten yapılacak harcamaların usul, esas ve miktarları Maliye Bakanı ile Sağlık Bakanı tarafından müştereken belirlenir.

Esas Sayısı : 2003/41
Karar Sayısı : 2004/4

f) 5.6.1986 tarihli ve 3308 sayılı Kanunun 32 nci maddesinde yer alan ödenekler, personel giderleri hariç olmak üzere; milli eğitim hizmetlerinin iyileştirilmesi, kaliteli ve verimli hizmet sunumunun sağlanması, merkez ve taşra teşkilatının acil ihtiyaçlarının karşılanması, eğitim araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin desteklenmesi amacıyla da kullanılabilir.

10- 4833 Sayılı ve 29/3/2003 Tarihli 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 38. Maddesinin (b), (c) ve (d) Fıkraları

Hazine taşınmaz mallarının değerlendirilmesi ve Hazine adına tescil

MADDE 38. -

b) Hazineye ait taşınmaz malları, 2.7.1964 tarihli ve 492 sayılı Kanunun 63 üncü maddesine göre hesaplanacak değer üzerinden, toplu konut üretmek amacıyla, Arsa Ofisi Genel Müdürlüğüne veya Toplu Konut İdaresi Başkanlığına peşin bedelle veya taksitle devretmeye Maliye Bakanı yetkilidir. Buna ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

c) Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki sahipsiz yerler ile kadastro/tapulama çalışmaları sırasında tespit harici bırakılmış olan yerler Maliye Bakanlığı merkez veya taşra teşkilatının talebi üzerine, özel kanunlarındaki istisnalar saklı kalmak koşuluyla, tescile ilişkin harita, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Döner Sermaye İşletme Müdürlüğünce yapılarak, imar mevzuatında yer alan kısıtlamalara tâbi olmaksızın Hazine adına tescil edilir. Harita yapımına ilişkin giderler, Harita ve Kadastro Mühendisleri Odasınca belirlenen asgari fiyatlara göre Maliye Bakanlığı bütçesinden karşılanır.

d) Maliye Bakanı, Hazineye ait taşınmaz mal satışı, kiraya verilmesi veya sınırlı ayni hak tesisi ile ilgili olarak; 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kanuna tabi olmaksızın, 28.7.1981 tarihli ve 2499 sayılı kanuna tabi ekspertiz şirketlerine değer tespit ettirmeye, ayrıca, ilan, reklam, pazarlama veya müşteri bulma konularında hizmet satın almaya, uygulamaya ilişkin esas ve usulleri belirlemeye yetkilidir.

11- 4833 Sayılı ve 29/3/2003 Tarihli 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 43. Maddesinin Son Fıkrası

Yurt dışı eğitimi

MADDE 43.

14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Kanunun 78 inci maddesi uyarınca 1.4.2003 tarihinden itibaren yurt dışına gönderilecek Devlet memurları ile aynı amaçla 2004 yılında yurt dışına gönderilecek Devlet memurları hakkında kontenjanın kurumlara tevzii, Maliye Bakanlığının uygun görüşü ve Devlet Personel Başkanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile yapılır.

12- 4833 Sayılı ve 29/3/2003 Tarihli 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 45. Maddesi

Amme alacağına karşılık kabul edilebilecek gayrimenkuller

MADDE 45. - Özelleştirme kapsamına alınan kuruluşlar dahil 8.6.1984 tarihli ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine tabi iktisadi devlet teşekkülleri, kamu iktisadi kuruluşları, bunların müesseseleri, bağlı ortaklıkları, iştirakleri ile büyükşehir belediyeleri, belediyeler, il özel idareleri, bunlara ait tüzel kişilerin veya bunlara bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşların, Devlete ait olan ve 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun kapsamına giren borçlarına karşılık olarak, mülkiyeti bu idarelere ait olan ve üzerinde herhangi bir takyidat bulunmayan gayrimenkullerinden Maliye Bakanlığınca ihtiyaç duyulanlar, 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kanunun 6 ncı maddesine göre oluşturulacak komisyon tarafından takdir edilecek değeri üzerinden, borçlu kurumun da uygun görüşü alınarak, bütçenin gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin Maliye Bakanlığınca satın alınabilir.

Bu idarelerin satın alınan gayrimenkullerinin tapu işlemlerine esas olan ve yukarıda belirtilen şekilde tespit edilen değerine eşit tutarda Devlete ait olan ve 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun kapsamına giren borçları terkin edilir.

13- 4833 Sayılı ve 29/3/2003 Tarihli 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 49. Maddesi

Milletlerarası tahkime ilişkin uyuşmazlıklarda hizmet satın alınması

MADDE 49. - Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin tarafı olduğu milletlerarası tahkim yoluyla çözülmesi öngörülen uyuşmazlıklarla ilgili davalarda, bu daireleri temsil ve savunmak üzere Türk ve yabancı uyruklu avukatlardan ya da avukatlık ortaklıklarından 2003 yılında gerçekleştirilecek avukatlık hizmeti alımlarında; 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin (b) bendi hükmüne göre şartname düzenlenmeksizin ve teminat aranmaksızın pazarlık usulüne başvurulabilir.

14- 4833 Sayılı ve 29/3/2003 Tarihli 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 50. Maddesi

T.B.M.M. Milletvekili lojmanlarının satışı

MADDE 50. - Maliye Bakanı, mülkiyeti Hazineye ait Ankara İli, Çankaya İlçesi, 5 inci Bölge, Dikmen Mahallesinde bulunan 3 pafta, 16743 ada, 1 parsel numaralı taşınmaz malı, üzerindeki muhdesatı ile birlikte 26.5.1927 tarihli ve 1050 sayılı Kanun, 8.9.1983 tarihli ve 2886 sayılı Kanun, 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kanun ve 21.2.1967 tarihli ve 832 sayılı Kanunun vize ve tescile ilişkin hükümlerine tabi olmaksızın, mevcut haliyle ya da kat mülkiyeti veya kat irtifakı kurdurmak ya da 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kanuna tabi olmaksızın yeni veya ilave inşaatlar yaptırmak suretiyle, tespit edeceği veya ettireceği rayiç bedel üzerinden peşin veya taksitle, T.C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğünün iştiraki olan Emek İnşaat ve İşletme Anonim Şirketi aracılığıyla satmaya, satış işlemleri ile ilgili olarak kamu kurum ve kuruluşları nezdinde Hazine adına her türlü işlemi yaptırmaya, satış bedelinin % 2'sini geçmemek üzere hizmet karşılığı olarak anılan şirkete yapılacak ödemeye esas oranı belirlemeye, satış işlemleri ile ilgili her türlü gider, masraf ve hizmet bedeli karşılığını Maliye Bakanlığı bütçesinden bu şirkete ödemeye yetkilidir. Satış bedellerinin tahsil edilen kısımlarından ilgili belediyeye % 2, büyükşehir belediyesine ise % 1 oranında pay verilir.

Bu taşınmaz mal ile ilgili olarak imar mevzuatındaki kısıtlamalar ile plan ve parselasyon işlemlerindeki askı, ilan ve itirazlara dair sürelerle ilişkin hükümlere tabi olmaksızın, her ölçekteki imar planını yapmaya, yaptırmaya, değiştirmeye ve resen onaylamaya ve her türlü ruhsatı vermeye Bayındırlık ve İskan Bakanlığı yetkilidir. Plan hazırlama ve onaylama işlemleri

Esas Sayısı : 2003/41
Karar Sayısı : 2004/4

Bayındırlık ve İskan Bakanlığının uygun görülen birimince, ruhsat ve plan uygulama işlemleri ise Bayındırlık ve İskan Bakanlığı il teşkilatınca yerine getirilir. Kesinleşen planlar ilgili belediyelere tebliğ edilir. Bu planların uygulanması zorunludur.

Bu maddenin birinci fıkrasının uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı, ikinci fıkrasının uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye ise Bayındırlık ve İskan Bakanlığı yetkilidir.

15- 4833 Sayılı ve 29/3/2003 Tarihli 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 51. maddesinin (a) Fıkrasının 5. Bendi ile 51. Maddenin (f), (i), (n), (o), (p), (t), (u), (v) ve (y) Fıkraları.

Kısmen veya tamamen uygulanmayacak hükümler

MADDE 51. - a)

5. 14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Kanunun 154 üncü maddesinin birinci fıkrası,

f) 10.2.1954 tarihli ve 6245 sayılı Kanun kapsamında bulunan kurum ve kuruluşlar ile özel hükümler gereğince anılan Kanun kapsamı dışında yer alan tüm kamu kurum ve kuruluşlarında, istihdam edilme şekline bakılmaksızın; ilk defa veya yeniden göreve alınanlar ile bunların aile fertlerine bu nedenlerle harcırah ödenmez, bu amaçla başka bir adla ödeme yapılamaz.

Yukarıda belirtilen kurum ve kuruluşlarda istihdam edilen personelden, kendilerinin yazılı talebi üzerine 1.4.2003 tarihinden itibaren bu kurum ve kuruluşlar arasında veya bunların başka yerlerdeki birimleri arasında naklen ataması yapılanlar ile başka yerlerde sürekli veya geçici olarak görevlendirilenlere, 10.2.1954 tarihli ve 6245 sayılı Kanunda veya özel mevzuatlarında bu atama veya görevlendirmeler için öngörülen harcırah ödenmez, bu amaçla başka bir adla dahi olsa herhangi bir ödeme yapılamaz.

10.2.1954 tarihli ve 6245 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin 2, 3 ve 4 üncü bentleri kapsamında 1.4.2003 tarihinden itibaren görevlerinden ayrılacaklar ile anılan Kanunun 11 inci maddesine göre aynı tarihten itibaren harcıraha hak kazanacak olanlara ve özel hükümler gereğince söz konusu Kanun kapsamı dışında yer alan tüm kamu kurum ve kuruluşlarının aynı durumlarda bulunan personeline, bu nedenlere bağlı olarak ilgili mevzuatında öngörülen harcırah ödenmez; bunlardan, ilgili mevzuatında yer değiştirmeleri halinde harcırah verilmesi öngörülmüş olanlara, yer değiştirme koşulu aranmaksızın ve damga vergisi hariç hiçbir vergiye tabi tutulmaksızın 500 milyon lira tutarında ödeme yapılır.

10.2.1954 tarihli ve 6245 sayılı Kanun ile diğer mevzuatın bu bende aykırı hükümleri uygulanmaz.

i) 26.3.2003 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere, 24.11.1994 tarihli ve 4046 sayılı Kanunun;

1. 3 üncü maddesinin birinci fıkrası “Başbakanın başkanlığında, Başbakanın belirleyeceği dört bakandan oluşan Özelleştirme Yüksek Kurulu (Kurul) kurulmuştur. Kurul, üyelerin tamamının katılımı ile toplanır ve kararları oybirliği ile alır. Kurulun sekreteryası hizmetleri Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca yürütülür.”,

2. 4 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının ikinci cümlesi “Başbakan bu Kanunla ilgili yetkilerini görevlendireceği bir bakan vasıtasıyla kullanabilir.”,

Olarak uygulanır.

n) 2.9.1971 tarihli ve 1479 sayılı Kanunun 53 üncü maddesinin ikinci fıkrası ile 17.10.1983 tarihli ve 2926 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin ikinci fıkrası hükümleri 2003 yılında uygulanmaz.

21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanunun tecil ve taksitlendirmeye ilişkin 48 inci maddesi ile süresi içinde ve tam olarak ödenmeyen prim borçlarına, prim ödeme süresinin sona erdiği tarihten başlayarak gecikilen her ay için anılan Kanunun 51 inci maddesinde belirlenen gecikme zammı oranlarının uygulanmasına devam edilir. Kurum, prim ve diğer alacaklarının tahsili için 9.6.1932 tarihli ve 2004 sayılı Kanun hükümlerine göre takip yapabilir ve bu şekilde açılan takipler yine aynı Kanuna göre sonuçlandırılır.

2.9.1971 tarihli ve 1479 sayılı, 17.10.1983 tarihli ve 2926 sayılı kanunlara tabi sigortalılardan Kuruma tescil yapıldığı halde 5 yıl ve daha fazla süreyle prim ödememiş olan sigortalıların Kurumca yapılacak borç bildirimlerine rağmen ödemede bulunmamaları halinde sigortalılıkları; prim ödemesi bulunan sigortalının daha önce ödediği primlerin tam olarak karşıladığı ayın sonu itibarıyla, prim ödemesi bulunmayan sigortalının ise tescil tarihi itibarıyla 2003 yılı sonuna kadar Kurumca resen sona erdirilir. Buna ilişkin usul ve esaslar Kurumca belirlenir.

o) 26.5.1927 tarihli ve 1050 sayılı Kanunun ek 9 uncu maddesi 1.4.2003 tarihinden itibaren aşağıdaki şekilde uygulanır:

Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelere bağlı döner sermayeli işletmelerin aylık gayri safi hasılatından tahsil edilen tutarın % 15'i en geç ertesi ayın 20'sine kadar genel bütçeye irat kaydedilmek üzere ilgili saymanlıklara yatırılır. Aylık gayri safi hasılatı irat kaydedilecek oranı % 30'a kadar yükseltmeye veya % 10'a kadar indirmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

Söz konusu ödeme için zorunlu hallerde Maliye Bakanlığınca ek süre verilebilir. Yıl sonu kârları ile aylık gayrisafi hasılat üzerinden genel bütçeye aktarılabilecek miktarlar zamanında yatırılmadığı takdirde, 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanundaki usullere göre, aylık % 2 zamlı olarak tahsil edilir. Hesaplanan zam, döner sermayelerin ita amiri ve saymanlarından yarı yarıya alınır. Ancak, Maliye Bakanlığınca verilmiş ek süreler için zam uygulanmaz.

Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelere bağlı döner sermayeli işletmelerden gerekli görülenlerin birleştirilmesine, devredilmesine ve tasfiye edilmesine Maliye Bakanı yetkilidir.

Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel kanunlarında 26.5.1927 tarihli ve 1050 sayılı Kanuna tabi olmayacağı belirtilen döner sermaye işletmeleri hakkında da bu madde hükümleri uygulanır.

p) 4.11.1981 tarihli ve 2547 sayılı Kanunun 58 inci maddesinin (a) bendinin dördüncü fıkrası 1.4.2003 tarihinden itibaren aşağıdaki şekilde uygulanır:

Her eğitim-öğretim, araştırma veya uygulama birimi veya bölümü ile ilgili öğretim elemanlarının katkısıyla toplanan döner sermaye gelirlerinin en az % 50'si (bilimsel araştırma projeleri için ayrılacak pay dahil) o kuruluş veya birimin araç, gereç, araştırma ve diğer ihtiyaçlarına ayrılır. Kalan kısmı ise üniversite yönetim kurulunun belirleyeceği oranlar çerçevesinde döner sermayenin bağlı bulunduğu birimde görevli öğretim elemanları ve aynı birimde görevli 14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Kanuna tabi personel arasında paylaşılır. Öğretim üyeleri ile Üniversitelerarası Kurulca önerilerek Yükseköğretim Kurulunca kabul edilen teknik ve sanatla ilgili birimlerde görevli öğretim elemanlarına döner sermayeden bir ayda ayrılacak payın tutarı bunların bir ayda alacakları aylık (ek gösterge dahil), yan ödeme, ödenek (geliştirme ödeneği hariç) ve her türlü tazminat (makam, temsil ve görev tazminatı hariç) toplamının iki katını, diğer öğretim elemanları için bir katını, 14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Kanuna tabi personel için ise % 80'ini geçemez. İşin ve hizmetin özelliği dikkate alınarak yoğun bakım, doğumhane, yeni doğan, süt çocuğu, yanık, diyaliz, ameliyathane, kemik iliği nakil ünitesi ve acil serviste çalışan sağlık personeli için % 80 oranı, ayrıca % 50'sine kadar artırılabilir. Şu kadar ki, öğretim üyelerine mesai saati dışında döner sermayeye yaptıkları katkılarından dolayı ilave olarak ödenecek pay, almakta oldukları aylık (ek gösterge dahil), ödenek (geliştirme ödeneği hariç) ve her türlü tazminat (makam, temsil ve görev tazminatları hariç) toplamının üç katını geçemez.

t) İlgili kanununda düzenleme yapılmıyaya kadar, 4.12.1984 tarihli ve 3095 sayılı Kanunun 1 inci maddesindeki kanuni faiz oranı, 1.4.2003 tarihinden itibaren aylık % 2.5 olarak uygulanır. Ay kesirleri tama iblağ edilir. Taksitlendirilen veya herhangi bir sebeple ödenmemiş kamulaştırma bedellerinde kamu alacakları için öngörülen en yüksek faiz oranı uygulanır.

u) 1. 27.10.1999 tarihli ve 4458 sayılı Kanunun 221 ve 222 nci maddeleri uyarınca personele 1.4.2003 tarihinden itibaren yapılacak ödemelerin usul, esas ve miktarlarını tespit etmeye Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Gümrük Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yetkilidir.

2. 4458 sayılı Kanunun 222 nci maddesinin (2) numaralı bendi 1.4.2003 tarihinden itibaren aşağıdaki şekilde uygulanır:

Bu şekilde tahsil edilen çalışma ücretinin % 50'si hak sahibi olan personele ödenir. Geri kalan % 50'lik miktarın % 40'ı Kurum ödemelerini yapan Merkez Saymanlık Müdürlüğü hesabına aktarılır. Aktarılan bu tutarları, münhasıran gümrük idaresinin ihtiyaçlarında (personel giderleri hariç) kullanılmak üzere bütçeye özel gelir ve Gümrük Müsteşarlığı bütçesinin mevcut ya da yeni açılacak tertiplerine özel ödenek kaydetmeye, kaydedilen ödenekten yılı içinde harcanmayan miktarları ertesi yıl bütçesine devren özel gelir ve ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir. Özel ödenek kaydedilen bu tutarlar, 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kanun hükümleri hariç genel hükümler çerçevesinde harcanır.

1.4.2003 tarihinden önce tahsil edilen ve merkezdeki ilgili hesabın bakiyesinde bulunan tutarlar, özel gelir ve özel ödenek kaydedilmeksizin münhasıran gümrük idaresinin ihtiyaçlarında (personel gideri hariç) bu tarihten önceki usul ve esaslar dahilinde harcanmaya devam edilir.

3. 27.10.1999 tarihli ve 4458 sayılı Kanunun bu bendin (1) ve (2) numaralı alt bentlerinde belirtilen hükümlerine aykırı hükümleri uygulanmaz.

v) 2003 yılı Şubat ayı gelirlerinin dağıtımından başlamak üzere 2.2.1981 tarihli ve 2380 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde yer alan “% 6” pay oranı “% 5” olarak uygulanır.

y) 2003 yılı Şubat ayı gelirlerinin dağıtımından başlamak üzere 27.6.1984 tarihli ve 3030 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan ve halen “% 4.1” olarak uygulanan pay oranı “% 3.5”, 29.7.1970 tarihli ve 1319 sayılı Kanunun geçici 19 uncu maddesinde yer alan “% 5” pay oranı “% 4.5” olarak uygulanır.

III- İPTAL İSTEMİNİN GENEL GEREKÇESİ

a) Anayasa'nın 2., 6., 7., 11., 87., 88. ve 161. Maddesi Yönünden

Anayasa'nın 87. maddesinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri belirtilirken “bütçe kanunu tasarısını görüşmek ve kabul etmek” ve “diğer kanunları koymak, değiştirmek ve kaldırmak” biçiminde bir ayırım yapıldığı; bütçe kanunlarını öteki kanunlardan ayrı tutan bu Anayasa ilkesi karşısında, herhangi bir kanun ile düzenlenmesi gereken bir konunun bütçe kanunu ile düzenlenmesinin veya herhangi bir kanunda yer alan hükmün bütçe kanunları ile değiştirilmesinin ve kaldırılmasının olanaksız olduğu, daha önceki Anayasa Mahkemesi kararlarında yer almıştır.

Anayasa Mahkemesi, Anayasanın 88. maddesinde genel nitelikteki kanunların Türkiye Büyük Millet Meclisinde teklif, görüşme usul ve esaslarının içtüzükle düzenleneceğinin belirtildiğini; 162. maddesinde ise, bütçe kanunlarının görüşme usul ve esaslarının ayrıca özel biçimde gösterildiğini kararlarında açıkça ifade etmiştir.

Bu düzenleme biçiminden de anlaşılacağı gibi, bütçe kanunları Anayasa gereği özellikle yapılış tarzları bakımından diğer kanunlardan farklı nitelik taşıyan kanunlardır.

Anayasanın 161. maddesinde tüm bu düzenlemeleri tamamlar ve bütünler biçimde “Bütçe Kanununa, bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamayacağı” da belirtilmiştir.

Bu hükümlere karşın, iptali istenen maddelerin büyük bölümü, bütçe kanunu ile diğer kanunlarda değişiklik yapmaktadır ve bu nedenle 87., 88. ve 161. maddeleri yönünden Anayasaya aykırıdır.

Öte yandan, Anayasanın 6. maddesine göre, bakan dahil “hiçbir kimse” ya da TBMM dahil, “hiçbir organ”, “kaynağını Anayasadan almayan bir devlet yetkisini kullanamaz.” Ama, bu kanunun bazı maddeleriyle Maliye Bakanına kanunlarda değişiklik yapma yetkisi verilmiş, bir bakan Anayasal olmayan bir yetkiyi kullanabilir hale getirilmiştir.

Bu aynı zamanda, Anayasanın 7. maddesindeki yasama yetkisinin devri anlamına da gelmektedir.

Tüm bu maddeler birlikte ele alındığında ise, yasama erki Anayasaya aykırı bir biçimde kullanıldığı için Anayasanın 11. maddesindeki Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesi ile Anayasanın 2. maddesindeki hukuk devleti ilkesine aykırı bir durum ortaya çıkmakta;

yürütmeye Anayasa hükümleri dışında yetkiler verilmekte ve yasaların Anayasaya aykırı olamayacağı ilkesi çiğnenmektedir.

b) Anayasa'nın 153. Maddesi Yönünden:

Bilindiği gibi Anayasanın 153. maddesinin son fıkrasına göre “Anayasa Mahkemesi kararları ... yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlar”.

Bu madde gereğince, daha önce Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiş bir hükmün yeniden kanun maddesi haline getirilmesi Anayasanın 153/son maddesine açıkça aykırıdır.

Ancak, bu aykırılık asıl Anayasanın 2. maddesindeki “hukuk devleti” ilkesi çerçevesinde, “Başlangıç” bölümünün 3. ve 4. fıkralarıyla birlikte ele alındığı zaman somutlaşır.

Çünkü, Anayasa yasama faaliyetinin Anayasa Mahkemesince denetlenmesini öngörürken, bu “yetki”yi Anayasa Mahkemesine bir “üstünlük” olarak değil, “egemenliği ulus adına kullanmaya yetkili kılınan bir kuruluşun, Anayasada gösterilen hukuk düzeni dışına çıkmasını önlemek amacıyla vermiştir.

Hukuk devleti ilkesi, her üç erkin de yetkilerini Anayasanın öngördüğü biçimde ve sınırlar içinde kullanmalarını gerektirir. Bunun kaçınılmaz sonucu da yasama organının, yargı kararlarına uymasıdır. Bu ilke, Anayasada ayrıca belirtilmiş olmasaydı, bile “hukuk devleti”nin bir gereğidir ve aksi düzenlemeler, doğrudan bu ilkeye aykırıdır.

Konuya bu açıdan yaklaşıldığında, daha önce Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiş hükümlerin, yasama organı tarafından yeniden yasalaştırılması, Anayasa'nın 153/son maddesine aykırılıktan da öte, doğrudan “hukuk devleti” ilkesinin çiğnenmesi anlamını taşır.

Yasama organı, Anayasa Mahkemesince Anayasaya aykırı bulunarak iptal edilen ve maddelerle ilgili iptal gerekçelerinde üzerinde ayrıntılı biçimde durulan pek çok hükmü, 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununa tekrar koymuş ve böylece Anayasanın 153/son ve 2. maddesine aykırı bir durumun ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Aşağıda, 4833 sayılı 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun Anayasaya aykırı maddeleri ve aykırılık gerekçeleri teker teker belirtilmiştir.

IV- İPTAL İSTEMİNİN MADDELERLE İLGİLİ GEREKÇELERİ

1. 10. Maddenin ve 51. Maddenin (a) Fıkrasının 13. Bendinin Anayasaya Aykırılığı

2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 10. maddesinde, bu maddenin kapsamında sayılan kamu kurum ve kuruluşlarının gelir tasarrufları sınırlandırılmış, bu kurum ve kuruluşların kendi bütçeleri veya tasarrufları altında bulunan bütün kaynaklarını T.C. Merkez Bankası veya muhabiri T.C. Ziraat Bankası nezdinde TL cinsinden hesaplarda toplamaları yükümlülüğü getirilmiş, kurum ve kuruluş yetkilileri ve saymanları da bu hükümlerin yerine getirilmesinden bizzat sorumlu tutulmuşlardır. Diğer taraftan, Bütçe Kanununun 51. maddesinin (a) fıkrasının 13. bendinde, ‘muhtelif kanunların söz konusu 10. maddeye aykırı hükümleri’ ibaresi

yer almış ve 51. maddenin (a) fıkrasının son cümlesinde bu hükümlerin 2003 mali yılında uygulanmayacağı kurala bağlanmıştır.

Kamu kurum ve kuruluşlarının elde edecekleri gelirler, bu gelirlerin tasarrufu ve çalışanların sorumlulukları kanunla düzenlenmesi gereken konulardır. 'Kamu haznedarlığı' daha önce Anayasa Mahkemesince iptal edilmiş bir düzenlemedir. Söz konusu 10. maddeyle, birçok kamu kuruluşunun kendi özel kanununa aykırı bir düzenleme getirilmekte ve kamu kuruluşlarının bu düzenlemeye tabi olması istenmektedir. Oysa birçok kuruluşun kendi özel kanunlarındaki hükümler nedeniyle kamu haznedarlığı altına girmeleri olanağı bulunmamaktadır.

Örneğin, Anayasa Mahkemesi daha önce; 24/11/1999 tarih ve E.1999/36 sayılı kararıyla 'İl Özel İdareleri', 28/12/1998 tarih ve E.1998/56 sayılı kararıyla da 'Adalet Bakanlığı Ceza ve İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İşyurtlarını' kamu haznedarlığı kapsamı dışında tutmuştur.

2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 10. maddesi ve 51. maddesinin (a) fıkrasının 13. bendinde ise, diğer kanunların konusu olan hususlar düzenlenerek, yürürlükteki kimi kanunlar değiştirilmiş ve yapılan düzenlemeye aykırı kanun hükümlerinin 51. maddenin (a) fıkrasının son cümlesine göre, 2003 mali yılı içinde uygulanmayacağı hükme bağlanmıştır.

4833 sayılı 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 10. maddesi ve 51. maddesinin (a) fıkrasının 13. bendi, 51. maddenin (a) fıkrasının son cümlesiyle birlikte değerlendirildiğinde, Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarına rağmen yapılmış düzenlemeler olduğu için Anayasanın 153/son maddesine; diğer kanunlarla yapılması gereken değişikliklerin bütçe kanunuyla yapılması nedeniyle Anayasanın 87. ve 88. maddelerine; bu değişikliklerin bütçe kanunu ile ilgisi olmaması nedeniyle Anayasanın 161. maddesine; Anayasanın 161. ve 153/ son maddelerine uyulmaması nedeniyle Anayasanın 11. maddesinde yer alan Anayasanın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkesine; bir hukuk devletinde yasama erkinin Anayasaya uygun kullanılması gereğine uyulmadığı için Anayasanın 2. maddesinde yer alan hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

2. 13. Maddenin (c) Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 13. maddesinin (c) fıkrası aynen şöyledir:

“Yıllık Yatırım Programına ek yatırım cetvellerinde yer alan projelerden ilgili Bakanın onayı ile il özel idarelerince valinin yetki ve sorumluluğunda gerçekleştirilmesi uygun görülenlerin bedelleri, münhasıran proje ile ilgili harcamalarda kullanılmak üzere hizmetin ait olduğu il özel idaresine ödenir. Mahalli hizmet niteliği taşıyan işler, bu fıkra da belirtilen esaslar çerçevesinde program ve proje safhasında da valilerin yetki ve sorumluluğuna devredilebilir.

Bu şekilde yürütülecek projelerin, etüt, keşif ve kontrollük hizmetleri ilgili bakanlık ve genel müdürlüğün il teşkilâtlarınca; ihale edilmek suretiyle yaptırılması ve bedellerinin ödenmesi il özel idarelerince valinin onayı ile gerçekleştirilir.”

Bütçe Kanunu ile getirilen bu düzenleme Anayasanın 127. maddesine aykırıdır. Anayasanın 127. maddesinin ikinci fıkrası aynen şöyledir: 'Mahalli idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir.'

Ayrıca, 3360 sayılı ve 13/3/1932 tarihli İdarei Umumiyyet Vilayet Kanununun 14. maddesi yıllık programların hazırlanması ile ilgili prosedürleri açıkça belirlemiştir. 3360 sayılı Kanunun 14. maddesi aynen şöyledir:

‘İl Özel İdaresi, İl'in mahalli hizmetlerini kalkınma planı ilke ve hedeflerine uygun olarak ve il'in imkan ve ihtiyaçlarını da göz önünde bulundurarak yıllık program hazırlamak ve uygulamakla görevlidir.

Yıllık programlar; genel, katma ve özel bütçeli idarelerden ve diğer kaynaklardan mahalli idarelere aktarılacak ödenekler de dikkate alınmak suretiyle bakanlıklar, bölge ve il kuruluşları ile koordineli bir şekilde hazırlanır. Söz konusu programların il genel meclisince kabulünden sonra bakanlıklarca aktarılan ödeneklere ait olan kısmı ilgili bakanlığın aynen veya tadilen onayı ile yürürlüğe girer. Bayındırlık ve İskan Bakanlığına ödeneği aktararak yürütülen işlerde onay makamı, Bayındırlık ve İskan Bakanlığıdır.'

Görüldüğü üzere, 3360 sayılı Kanun, yatırımlarla ilgili yıllık programın nasıl hazırlanacağını belirlemiştir. Bütçe Kanunundaki düzenleme ise, bu prosedürleri değiştirip farklı bir prosedür getirmektedir. Kısacası, Bütçe Kanunundaki bu düzenleme, 3360 sayılı Kanunu açıkça değiştirmektedir. Halbuki böyle bir düzenlemenin, Anayasanın 127. maddesine göre bütçe dışındaki kanunlarla yapılması gerekmektedir.

4833 sayılı 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 13. maddesinin (c) fıkrası, diğer kanunlarla yapılması gereken değişikliklerin bütçe kanunuyla yapılması nedeniyle Anayasanın 87. ve 88. maddelerine; bu değişikliklerin bütçe kanunu ile ilgisi olmaması nedeniyle Anayasa'nın 161. maddesine; ‘Mahalli İdarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir’ ilkesi nedeniyle Anayasanın 127. maddesine ve yasama erki Anayasaya uygun biçimde kullanılmadığı için, Anayasanın 11. maddesindeki Anayasanın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkesi ile 2. maddesindeki hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

3. 16. Maddenin (a) ve (b) Fıkralarının Anayasaya Aykırılığı

2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 16. maddesinin (a) ve (b) fıkraları şöyledir:

“a) Devlet memurları, diğer kamu görevlileri ve bunların emekli, dul ve yetimlerinin (bakmakla yükümlü oldukları aile fertleri dahil) genel bütçeye dahil daireler ve katma bütçeli idareler ile döner sermayelere ait tedavi kurumlarında yapılan tedavilerine (diş tedavileri dahil) ilişkin ücretlerle sağlık kurumlarınca verilen raporlar üzerine kullanılması gerekli görülen ortez, protez ve diğer iyileştirme araç bedellerinin, Sağlık Bakanlığının görüşü üzerine Maliye Bakanlığınca tespit edilecek miktarlara kadar olan kısmı kurumlarınca ödenir. Ancak T.C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü sağlık kurum ve kuruluşları ile Maliye Bakanlığınca tespit edilen birim fiyatlarının altında bir fiyatla anlaşma yapılabilir.

b) 14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Kanunun 209 uncu, 4.1.1961 tarihli ve 211 sayılı Kanunun 66 ncı ve 8.6.1949 tarihli ve 5434 sayılı Kanunun geçici 139 uncu maddelerinde belirtilen ilaç katılım payları karşılığında ilgililerin maaş veya aylıklarından kesinti yaptırmaya (yatan hastalar hariç), ayakta tedavilerde ilaç kullanımında eşdeğer ilaç gruplarından, fiyatların aritmetik ortalamasının alınması suretiyle referans fiyatlar üzerinden ilaç bedellerinin ödenmesine ve bu hususlara ilişkin usul ve esasları tespit etmeye Maliye Bakanı yetkilidir.”

Bütçe Kanunundaki bu düzenlemeye karşılık, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 209. maddesinde, devlet memurlarının veya bakmakla yükümlü oldukları kimselerin hastalanmaları durumunda tedavilerinin kurumlarınca sağlanacağı belirtildikten sonra 210. maddesinde, yapılacak bu tedavilerin Maliye ve Sağlık Bakanlıklarının görüşü alınmak suretiyle Devlet Personel Başkanlığınca hazırlanacak yönetmeliğe göre uygulanacağı öngörülmektedir.

5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununda da emekli memurlarla, bunların bakmakla yükümlü oldukları kimselerin tedavi giderlerine ilişkin kurallar yer almaktadır.

Belirtilen kanunlarda, tedavi kurumlarında yapılacak tedavilere ilişkin ücretlerin esas ve usullerini saptama konusunda Maliye Bakanına verilmiş bir yetki bulunmamaktadır. 16. madde ile Maliye Bakanına verilen yetki, söz konusu kanunların ilgili maddelerini değiştirmekte ve bütçeyle de ilgisi bulunmamaktadır.

Anayasa Mahkemesi daha önce 13/6/1995 tarih ve E.1995/2 sayılı kararıyla ilgili kanunlardaki hükümlere rağmen Maliye Bakanını yetkili kılan benzer düzenlemeyi Anayasaya aykırı bularak iptal etmiştir.

4833 sayılı 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 16. maddesinin (a) ve (b) fıkraları, ilgili kanunlarda yapılması gereken değişikliklerin bütçe kanununda yapılması nedeniyle Anayasanın 87. ve 88. maddelerine; bu değişikliklerin bütçe kanunu ile ilgisi olmaması nedeniyle Anayasanın 161. maddesine; Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarına rağmen yapılmış bir düzenleme olduğu için Anayasanın 153/son maddesine; yasama erki Anayasaya uygun biçimde kullanılmadığı için Anayasanın 2. maddesindeki hukuk devleti ve 11. maddesindeki Anayasanın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkesine aykırıdır.

4. 20. Maddenin (b) Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 20. maddesinin (b) fıkrasının konuyla ilgili bölümü aynen aşağıdaki gibidir:

“24.3.1988 tarihli ve 3418 sayılı Kanunun mülga 39 uncu maddesi ile 6.6.2002 tarihli ve 4760 sayılı Kanunun 17 nci maddesi gereğince, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ile Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü bütçelerine devren özel gelir ve devren özel ödenek kaydedilen miktarları kısmen veya tamamen iptal etmeye Maliye Bakanı yetkilidir.”

24.3.1988 günlü, 3418 sayılı Yasanın 39. maddesini yürürlükten kaldıran 12/6/2002 tarih ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun Özel Tüketim Vergisi hasılatının paylaşımı başlıklı 17. maddesinin 2(b) bendinin konuyla ilgili bölümü ise, aynen şöyledir:

“%18 oranında hesaplanarak Maliye Bakanlığı merkez saymanlığına yatırılan paylar on beş gün içinde, Maliye Bakanlığınca bir yandan bütçeye gelir, diğer yandan %16'sı dağılımı Başbakan onayı ile belirlenmek suretiyle Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ile Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü bütçelerinde, %52'si Milli Eğitim Bakanlığı bütçesinde, %32'si ise Sağlık Bakanlığı bütçesinde açılacak özel tertiplere ödenek kaydedilir ve parası merkez saymanlığınca aynı süre içinde bir kamu bankasında anılan kurumlar adına açılacak özel hesaplara yatırılır.”

Yukarıdaki kanun metinlerinden açıkça anlaşılacağı üzere, 4833 sayılı 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 20 (b) maddesi, 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun Özel Tüketim Vergisi hasılatının paylaşımı başlıklı 17. maddesinin 2(b) bendindeki hükümleri değiştirici nitelikte bir düzenlemedir. 17. maddenin 2(b) bendinde, Maliye Bakanını özel ödenek kaydedilen miktarları kısmen veya tamamen iptal etmeye yetkili kılan bir düzenleme yoktur.

Açıklanan nedenlerle, 4833 sayılı 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 20. maddesinin (b) fıkrası, diğer kanunlar ile yapılması gereken değişikliklerin bütçe kanunu ile yapılması yüzünden Anayasa'nın 87. ve 88. maddelerine; bu değişikliklerin bütçe ile ilgisi olmaması nedeniyle Anayasanın 161. maddesine; yasama erki Anayasaya uygun biçimde kullanılmadığı için Anayasanın 2. maddesindeki hukuk devleti ilkesi ve 11. maddesindeki Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine aykırıdır.

5. 20. Maddenin (g) Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

2003 Mali yılı Bütçe Kanununun 20. maddesinin (g) fıkrası şöyledir:

“1. 6.8.1997 tarihli ve 4301 sayılı Kanunun 7. maddesinin (c) bendi uyarınca 2.7.1964 tarihli ve 492 sayılı Kanuna bağlı (1), (2) ve (3) sayılı tarifelere göre alınan yargı ve noter harçlarından işyurtlarına verilen % 35 gelir paylarından 2002 yılında Hazine hesaplarında biriken ve İşyurtları Kurumu hesabına aktarılması gereken tutarın tamamını genel bütçenin (B) işaretli cetveline gelir kaydetmeye,

2. 2003 yılında yargı ve noter harçlarından İşyurtları Kurumu hesabına aktarılması gereken gelir paylarının yarısını, Adalet Bakanlığının geçen yıllar borçlarında, akaryakıt ve kovuşturma giderlerinde, yargılamaya ilişkin posta giderlerinde, hükümlü ve tutukluların yiyecek giderlerinde ve cezaevi revirlerindeki tedavi giderlerinde, cezaevlerinin elektrik, su, yakacak ve yolluk giderlerinde kullanılmak üzere genel bütçenin (B) işaretli cetveline özel gelir ve Adalet Bakanlığı bütçesinde açılacak tertiplere özel ödenek kaydetmeye, kaydedilen bu tutarlardan harcanmayan kısımları ertesi yıl bütçesine devren özel gelir ve özel ödenek kaydetmeye, Maliye Bakanı yetkilidir.

6.8.1997 tarihli ve 4301 sayılı Kanunun bu bende aykırı hükümleri uygulanmaz.”

4301 sayılı Kanunun 7. maddesinde, Harçlar Kanununa bağlı tarifelere göre alınan yargı ve noter harçlarına ait gelir paylarının, söz konusu harçların tahsilini takip eden ayın sonuna kadar Maliye Bakanlığı Merkez saymanlığınca İşyurtları Kurumunun bankalardaki hesabına aktarılacağı belirtilmektedir.

4301 sayılı Kanunun 7. maddesinde yer alan hükme göre,

“İşyurtları kurumu bütçesinden, İşyurtları kurumu Yüksek Kurulunca belirlenen miktar ve esaslar dahilinde; Bakanlık merkez ve teşkilatı ile bağlı kuruluşlarının bina alım, inşa, onarım, demirbaş, araç, gereç ve sair her türlü ihtiyaçlarına harcama yapabilir veya bu maksatlarla kullanılmak üzere ayrılan paralar bir taraftan bütçenin (B) işaretli cetveline gelir, diğer taraftan Adalet Bakanlığı bütçesine özel ödenek kaydedilmek üzere Hazine veznelerine yatırılabilir. Bu ödeneklerden harcanmayan kısımlar ertesi yıl bütçesine devredilir. Şu kadar ki ceza ve infaz kurumları ve tutukevlerinin ihtiyacı için ayrılacak miktar işyurtlarının öz gelirlerinin %90'ından az olamaz.

İşyurdu bütçelerinden, işyurdu hizmet ve çalışmalarının yürütülmesi ile ilgili her türlü döşeme, demirbaş, makine, teçhizat, kara, hava ve deniz taşıtları alım, bakım, onarım ve işletilmesi ile işyurtlarına ilişkin tüm giderleri için harcama yapılabilir.”

Görüldüğü üzere, 4301 sayılı Kanunun getirdiği düzenlemeler Bütçe Kanunu ile değiştirilmiş ve İşyurtları Kurumu hesabına aktarılan payların kullanım yerlerine kısıtlama getirilmiş; kullanılmayan kısımların ertesi yıla devredilmesi ilkesi değiştirilerek Maliye Bakanının takdirine bırakılmıştır. Maliye Bakanına, 4301 sayılı Kanunda öngörülme-yen yetkiler verilmiştir.

4833 sayılı 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 20. maddesinin (g) fıkrası, diğer kanunlarla yapılması gereken değişikliklerin bütçe kanunuyla yapılması nedeniyle Anayasanın 87. ve 88. maddelerine; bu değişikliklerin bütçe ile ilgisi olmaması nedeniyle Anayasanın 161. maddesine; yasama erki Anayasaya uygun biçimde kullanılmadığı için Anayasanın 11. maddesindeki Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine ve Anayasanın 2. maddesindeki hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

6. 26. Maddenin (c), (d) ve (g) Fıkralarının Anayasaya Aykırılığı

2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun,

26. maddesinin (c) bendinde, dış proje kredisi kullanımlarından kaynaklanan katma değer vergisi ile özel tüketim vergilerinin karşılanması, dış kredi gerçekleştiği halde, katma değer vergisi ile özel tüketim vergisi karşılığı iç kaynağın bulunamaması durumunda Yatırım Programı ile ilişkilendirmek suretiyle ilgili kuruluşların bütçelerinin mevcut ya da yeni açılacak tertiplerine söz konusu KDV miktarı kadar ödenek eklemeye Maliye Bakanı yetkili kılınmış,

26. maddesinin (d) bendinde, dış devlet borçlarıyla ilgili kredi anlaşmalarında öngörülen bütün ödeme ve işlemlerin her türlü vergi, resim ve harçtan müstesna olduğu belirtilmiş,

26. maddesinin (g) bendinde de, 28.3.2002 tarihli ve 4749 sayılı Kanunun 12. maddesinin 3 üncü fıkrası ile tanımlanan nakit işlemleri, Merkez Bankasınca çıkarılacak likidite senetlerinin (veya bu mahiyette düzenlenecek kağıtların) faiz ve anapara ödemeleri ve bunlarla ilgili işlemler 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Kanun ile 3.6.1949 tarihli ve 5422 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla her türlü vergi, resim, harç ve fon kesintisinden istisna olduğu hükme bağlanmıştır.

2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun iptali istenen kuralıyla Maliye Bakanına verilen yetki, bütçe içi ödenek aktarma yetkisi değildir. Ayrıca, eklenecek ödeneğin miktarı da dış kredi gerçekleştirmelerine bağlı olarak her an değişebilecek katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi karşılığı olması nedeniyle belirsizdir. Maliye Bakanına verilen fakat Bakanlar Kurulundan esirgenmiş ve kullanılması durumunda bütçelerle verilen ödenek sınırının aşılması sonucunu doğuracak bu yetkinin dayanağı olan kural, Anayasanın 163. maddesine aykırıdır. Anayasanın bütçelerde değişiklik yapılabilmesi esaslarını düzenleyen 163. maddesinde, genel ve katma bütçelerle verilen ödeneğin, harcanabilecek miktarın sınırını göstereceği belirtilmiş, bu sınırın Bakanlar Kurulu kararıyla aşılabileceğine dair bütçelere hüküm konulamayacağı ve Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname ile bütçede değişiklik yapma yetkisinin verilemeyeceği açıklanmış, yılı için tahsis edilen ödeneğin yetersiz kalması durumunda ise gereken ek ödeneğin öngörülen giderleri karşılayacak kaynağın gösterilmesi koşuluyla kanunla verilmesi esası benimsenmiştir. Böylece, bütçenin uygulanması sırasında ortaya çıkan ek ödenek ihtiyacının

karşılanması konusunda Türkiye Büyük Millet Meclisinden izin alınması zorunluluğu getirilmiştir.

Öte yandan Anayasanın 73. maddesi gereği; vergi, resim, harç ve benzer mali yükümlülükler, kanunla konabilir, değiştirilebilir veya kaldırılabilir. Maliye Bakanına, kanunla yapılabilecek bu konularda yetki verilemez.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, 4833 sayılı 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 26. maddesinin (c) , (d) ve (g) fıkraları, diğer kanunlar ile yapılması gereken düzenlemeler, bütçe kanunu ile yapıldığı için Anayasanın 87.ve 88. maddelerine; düzenlemeler bütçe ile ilgili olmadığı için Anayasanın 161. maddesine; vergi, resim, harç ve benzeri yükümlülükler bütçe dışındaki kanunlarla konulup değiştirilebileceği için Anayasanın 73. maddesine; Maliye Bakanına verilen ödenek ekleme yetkisi Anayasanın 163. maddesine ve bu yetki kaynağını Anayasadan almadığı için Anayasanın 6. maddesine; yasama erki Anayasaya aykırı biçimde kullanıldığı için Anayasanın 11. maddesindeki Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine ve Anayasanın 2. maddesindeki hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

7. 27. Maddenin ve 51. Maddenin (b) Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

Bütçe Kanununun 27. maddesi aynen şöyledir:

“a) 8.6.1984 tarihli ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye tabi kuruluşlar ile Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin, 2002 yılı kârlarından Hazineye isabet eden tutarları;

1. 8.6.1984 tarihli ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede belirtilen kısıtlamalara tâbi olmaksızın, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın teklifi üzerine bütçeye gelir kaydetmeye,

2. Kuruluşların ödenmemiş sermayelerine veya tahakkuk etmiş görev zararları alacaklarına mahsup edilmek üzere Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın teklifi üzerine bütçeye gelir, ödenek ve gider kaydetmeye,

b) (a) bendi kapsamına giren kuruluşların 2001 ve daha önceki yıllara ait kâr paylarından Hazineye isabet eden tutarları Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın talebi üzerine bütçenin gelir ve giderleri ile ilişkilendirmeksizin kuruluşların görev zararı alacakları veya ödenmemiş sermayelerine mahsup etmeye ilişkin işlemleri yapmaya, Maliye Bakanı yetkilidir.”

Ayrıca, 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 51. maddesinin (b) fıkrası ile, “8.6.1984 tarihli ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 36 ncı maddesinin (4) numaralı fıkrası, bu Kanunun “Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Kârları” başlıklı maddesi hükümleri çerçevesinde uygulanır.” hükmü getirilmiştir.

233 sayılı Kamu İktisadî Teşebbüsleri Hakkında KHK'nin 36. maddesinin dördüncü fıkrasında yıl sonu kârlarından maddede belirtilen mahsup ve indirimler yapıldıktan sonra kalan kısmın Hazineye devredileceği öngörülmektedir. Bütçe Kanununun 27. maddesinin (a) fıkrasında, Kamu İktisadî Teşebbüslerinin yıl sonu kârlarının 233 sayılı KHK'de belirtilen kesintilere tâbi tutulmadan bütçeye gelir kaydedileceği belirtilmektedir. Görüldüğü gibi bütçe kanunu ile 233 sayılı KHK'de öngörülen kesintiler kaldırılarak KİT'lerin yıl sonu kârlarının tamamının Hazineye devredilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

1991 Mali Yılı Bütçe Kanununun 66. maddesinin (b) fıkrasında da yer verilen aynı kural Anayasa Mahkemesinin 30.1.1992 gün ve E.1991/8 sayılı kararı ile ve 1995 Bütçe Kanunundaki benzer düzenleme 13/6/1995 tarihli ve E. 1995/2 kararı ile iptal edilmiştir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, 4833 sayılı 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 27. maddesi ve 51. maddesinin (b) fıkrası, diğer kanunlarla yapılması gereken değişikliklerin bütçe kanunuyla yapılması nedeniyle Anayasanın 87. ve 88. maddelerine; bu değişikliklerin bütçe ile ilgisi olmaması nedeniyle Anayasanın 161. maddesine; Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarına rağmen yapılmış bir düzenleme olduğu için Anayasanın 153/son maddesine; yasama erki Anayasaya uygun biçimde kullanılmadığı için Anayasanın 2. maddesindeki “hukuk devleti” ilkesine ve 11. maddesindeki Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine aykırıdır.

8. 28. Maddenin (g) Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 28. maddesinin (g) fıkrası aynen şöyledir:

“2.1.1961 tarihli ve 196 sayılı, 3.1.2002 tarihli ve 4733 sayılı kanunlara istinaden çıkarılan Bakanlar Kurulu kararları uyarınca 31.12.2002 tarihi itibarıyla Tütün, Tütün Mamülleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri (TEKEL) Genel Müdürlüğünün destekleme işleriyle ilgili olarak doğmuş tüm alacaklarına (öncelikle TEKEL Genel Müdürlüğünün tahmini yıl sonu görev zararı alacak miktarı üzerinden avans mahiyetinde tespit edilecek miktara) karşılık aynı tutarda olmak üzere, 31.12.2002 tarihi itibarıyla vadesi geldiği halde ödenmemiş ve Maliye Bakanlığına bağlı vergi dairelerince takip ve tahsil edilen her türlü vergi, fon ve pay borçları (özel tüketim vergisi hariç) ile bu borçlara ilişkin gecikme zammı ve faizlerine mahsup edilmek suretiyle terkin edilebilir. Bu fıkra uyarınca mahsup konusu olacak vergi, fon ve paylara ilişkin gecikme zammı ve faizleri 31.12.2002 tarihi itibarıyla dondurulur.

TEKEL Genel Müdürlüğünün yukarıdaki mahsup işleminden bakiye Devlete ait olan ve 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun kapsamına giren borçlarına karşılık olarak, mülkiyeti TEKEL Genel Müdürlüğüne ait ve üzerinde herhangi bir takyidat bulunmayan gayri menkullerden, Maliye Bakanlığınca tespit edilecek kamu kuruluşlarınca ihtiyaç duyulanlar 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kanunun 6 ncı maddesine göre oluşturulacak komisyon tarafından takdir edilecek rayiç değeri üzerinden, borçlu kurumun da uygun görüşü alınarak, bütçenin gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin Maliye Bakanlığınca devralınabilir. Devralınan gayri menkullerin tapu işlemlerine esas olan ve yukarıda belirtilen şekilde tespit edilen değeri miktarındaki Devlete ait olan 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun kapsamına giren borçları terkin edilir.

TEKEL Genel Müdürlüğünün birinci fıkrada bahsedilen görev zararının, Yüksek Denetleme Kurulu tarafından tespit edilen kesin miktarı ile birinci fıkra uyarınca mahsup edilen miktarı arasında doğan farklar ve gayri menkullerin devri suretiyle yapılan terkin işlemlerinden sonra kuruluşun bakiye borcunun kalması halinde (özel tüketim vergisi hariç), bu tutar da terkin edilebilir.

TEKEL Genel Müdürlüğünün görev zararının Yüksek Denetleme Kurulu tarafından tespitini müteakiben Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın teklifi üzerine bu bendin gerektirdiği bütün terkin ve diğer işlemleri yapmaya Maliye Bakanı yetkilidir.”

Bütçe Kanununun 28. maddesinin (g) fıkrasında, Tekel Genel Müdürlüğünün görev zararı alacaklarının vergi borçlarına mahsuben terkin edileceği, mahsup işleminden bakiye kalan borçlarının terkinini için gayri menkullerinin bütçenin gelir ve giderleri ile ilişkilendirilmeksizin Maliye Bakanlığınca devralınacağı ve bütün bu terkin işlemleri için Maliye Bakanının yetkili olduğu belirtilmektedir. Yani bütçe kanunundaki hükümden de anlaşılabacağı üzere, bütün bu terkin işlemleri bütçenin gelir ve giderleri ile ilişkilendirilmeksizin yapılacaktır.

Bütçenin gelir ve giderleri ile ilişkilendirilmeksizin yapılacak işlemler için bütçeye hüküm konulması Anayasaya açık bir aykırılıktır. Bilindiği gibi bütçe; devletin ve ona bağlı kamu kuruluşlarının yıllık gelirlerinin toplanmasına ve masrafların uygulamaya konulmasına izin veren bir kanundur. Anayasanın 161. maddesi uyarınca, yıllık olarak yapılır ve bütçe kanununa bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz. Bu açık anayasa hükmüne karşın, 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 28. maddesinin (g) fıkrasıyla, bütçe ile düzenlenmemesi gereken bir konu düzenlenmiştir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, 4833 sayılı 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 28. maddesinin (g) fıkrası, diğer kanunlarla yapılması gereken değişikliklerin bütçe kanunuyla yapılması nedeniyle Anayasanın 87. ve 88.maddelerine; bu değişikliklerin bütçe kanunu ile ilgisi olmaması nedeniyle Anayasanın 161.maddesine; yasama erki Anayasaya aykırı biçimde kullanıldığı için Anayasanın 2. maddesindeki hukuk devleti ilkesi ile 11. maddesindeki Anayasanın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkesine aykırıdır.

9. 31. Maddenin (g) Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

4833 sayılı 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 31. maddesinin (g) fıkrası ile getirilen düzenleme şöyledir:

“2.9.1983 tarihli ve 78 sayılı Kanun Hükmünde Kararname eki cetvelde yer alan; okutman, öğretim görevlisi, uzman, çevirici ve eğitim - öğretim planlamacısı kadrolarına 1.4.2003 tarihinden itibaren açıktan veya naklen atanabilmek için, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından yapılacak merkezi sınavda başarılı olmak şarttır. Ancak, lisansüstü eğitimini tamamlamış bulunanlarda yapılacak merkezi sınava katılma şartı aranmaz. Bu sınavın yapılmasına ilişkin usul ve esaslar, sınava tabi tutulmayacaklar, sınavda başarılı olanların belirlenmesi ile merkezi sınavda başarılı olanlarla lisansüstü eğitim mezunlarının merkezi sınavı müteakip yükseköğretim kurumlarınca yapılacak sınavlara ilişkin usul ve esaslar Milli Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulunun görüşü ve Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca belirlenir.”

Anayasa'nın Yükseköğretim Kurumları ile ilgili 130. maddesinin 9. bendi aynen şöyledir:

“Yükseköğretim kurumlarının kuruluş ve organları ile işleyişleri ve bunların seçimleri, görev, yetki ve sorumlulukları Üniversiteler üzerinde Devletin gözetim ve denetim hakkını kullanma usulleri, öğretim elemanlarının görevleri, unvanları, atama, yükselme ve emeklilikleri, öğretim elemanı yetiştirme, Üniversitelerin ve öğretim elemanlarının kamu kuruluşları ve diğer kurumlar ile ilişkileri, öğretim düzeyleri ve süreleri, yükseköğretime giriş, devam ve alınacak harçlar, Devletin yapacağı yardımlar ile ilgili ilkeler, disiplin ve ceza işleri, mali işler, özlük hakları, öğretim hakları, öğretim elemanlarının uyacakları koşullar, üniversitelerarası ihtiyaçlara göre öğretim elemanlarının görevlendirilmesi, öğrenimin ve

öğretimin hürriyet ve teminat içinde ve çağdaş bilim ve teknoloji gereklerine göre yürütülmesi, Yükseköğretim Kuruluna ve Üniversitelere Devletin sağladığı mali kaynakların kullanılması kanunla düzenlenir.”

Yükseköğretim Üst Kuruluşları ile ilgili Anayasanın 131. maddesinde de:

“Yükseköğretim kurumlarının öğretimini planlamak, düzenlemek, yönetmek, denetlemek, yükseköğretim kurumlarındaki eğitim-öğretim ve bilimsel araştırma faaliyetlerini yönlendirmek, bu kurumların kanunda belirtilen amaç ve ilkeler doğrultusunda kurulmasını, geliştirilmesini ve üniversitelere tahsis edilen kaynakların etkili bir biçimde kullanılmasını sağlamak ve öğretim elemanlarının yetiştirilmesi için planlama yapmak maksadı ile Yükseköğretim Kurulu kurulur.” denmiş ve Kurulun teşkilatı, görev, yetki, sorumluluğu ve çalışma esaslarının kanunla düzenleneceği kurala bağlanmıştır.

Görüldüğü gibi Anayasamızda, üniversiteler kendilerine verilen görev ve yetkiler çerçevesinde özerkliğe sahip kamu tüzelkişileri olarak düzenlenmiş olup; öğretim elemanlarının görevleri, unvanları, atama, yükselme, emeklilik ve diğer özlük haklarının kanunla düzenleneceği öngörülmüş ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile bu konudaki ana ilke ve esaslar belirtilmiştir. 2547 sayılı kanunda yükseköğretim kurumlarında istihdam edilecek tüm öğretim elemanları kadrolarına yapılacak atamaların hangi makamlarca ve hangi usullerle yapılacağı tek tek sayılmıştır. Sınavlara ilişkin usul ve esasların Milli Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulunun görüşü ve Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca belirleneceği yolunda bir düzenlemeye ise, yer verilmemiştir.

4833 sayılı 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 31. maddesinin (g) fıkrası, diğer kanunlarla yapılması gereken değişikliklerin bütçe kanunuyla yapılması nedeniyle Anayasanın 87. ve 88. maddelerine; bu değişiklikler bütçe ile ilgili olmadığı için Anayasanın 161. maddesine; kanunla düzenlenecek konularda Bakanlar Kuruluna esas ve usul belirleme yetkisi verdiği için Anayasanın 130. ve 131. maddelerine; Bakanlar Kuruluna verilen yetki Anayasadan kökenlenmediği için Anayasanın 6. maddesine; verilen yetki, yasama yetkisinin devri anlamına da geldiği için Anayasanın 7. maddesine ve yasama erki Anayasaya aykırı biçimde kullanıldığı için Anayasanın 11. maddesindeki Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesi ile 2. maddesindeki hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

10. 31. Maddenin (h) Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

2003 Mali yılı Bütçe Kanununun 31. maddesinin (h) fıkrası aşağıdaki gibidir:

“Herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanlar, müşterek kararname veya Bakanlar Kurulu kararıyla atanacak olanlar hariç olmak üzere, (a) bendi kapsamında yer alan kurum ve kuruluşların kadrolarına 1.4.2003 tarihinden itibaren açıktan atanamazlar.”

Buna karşılık 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun, emeklilerin yeniden hizmete alınması başlıklı 97. maddesi aynen şöyledir:

“T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre emekli olanlardan (5434 sayılı Kanunun 104 üncü maddesine göre emeklilikle ilgili görevlere yeniden atanamayacaklar hariç) sınıfında yazılı nitelikleri taşımakta bulunanlar kanunun 92. maddesi hükümlerine göre kurumlarda boş kadro bulunmak şartıyla yeniden memurluğa alınabilirler.”

Yukarıdaki kanun metinlerinden de anlaşılacağı gibi, 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 31. maddesinin (h) fıkrası ile, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun emeklilerin yeniden hizmete alınması ile ilgili hükümleri değiştirilmiş ve 657 sayılı Kanuna göre, boş kadro bulunmak şartıyla yeniden memuriyete atanabilen emeklilerin bu hakkı, bütçe kanununun 31. maddesinin (h) fıkrası ile ellerinden alınmıştır.

Açıklanan nedenlerle, 4833 sayılı 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 31. maddesinin (h) fıkrası, diğer kanunlarla yapılması gereken değişikliklerin bütçe kanunuyla yapılması nedeniyle Anayasa'nın 87. ve 88. maddelerine; bu değişiklikler bütçe ile ilgili olmadığı için Anayasa'nın 161. maddesine; yasama erki Anayasaya aykırı biçimde kullanıldığı için Anayasanın 2. maddesindeki hukuk devleti ilkesine ve 11. maddesindeki Anayasanın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkesine aykırıdır.

11. 31. Maddenin (1) Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 31. maddesinin (1) fıkrası şöyledir:

“13.12.1983 tarihli ve 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 9. maddesi ile 2.9.1983 tarihli ve 78 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 1. maddesi çerçevesinde yıl içinde yapılacak değişiklikler 31.12.2003 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yürürlüğe girer.”

190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 9. maddesi aşağıdaki gibidir:

“Kuruluşlara verilmiş bulunan ve ekli cetvellerde gösterilen serbest kadrolar, hiyerarşik yapıyı bozmamak kaydıyla, yedinci maddede belirtilen usule uygun olarak Bakanlar Kurulunca değişik derecelerden aynı sınıf ve unvanı kadrolarla değiştirilebilir.

Kanunlar ve antlaşmalar gereği yapılması şart olan veya önceden tahmin edilemeyen hizmetlerin ifası için ihtiyaç duyulan kadroların, karşılanması amacıyla tutulan veya boş olan kadrolarda sınıf, unvan ve derece değişikliği yapmaya, mevcut kadroları birden fazla dereceyi kapsayacak şekilde değiştirmeye ve boş kadroları iptal etmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Bu maddeye göre kadroları değiştirilenlerin özlük hakları, değiştirilen yeni kadrolara atanma işlemleri tamamlanıncaya ve bu kadro derecesini kazanılmış hak olarak alıncaya kadar eski kadro dereceleri esas alınarak ödenmeye devam olunur.

Bu değişiklik işlemleri her kurum için yılda bir defa yapılır.”

78 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 1. maddesi ise aşağıdaki gibidir:

“Bu Kanun Hükmünde Kararnameye ekli cetvellerde 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümleri çerçevesinde unvan ve derece değişikliklerini yapmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.”

Yukarıdaki metinlerinden de anlaşılacağı üzere, bütçe kanunu ile getirilen hüküm, 190 sayılı KHK'yi değiştirmiştir.

4833 sayılı 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 31. maddesinin (1) fıkrası, diğer kanunlarla yapılması gereken değişiklikler bütçe kanunuyla yapıldığı için Anayasanın 87. ve 88.

maddelerine; bu değişiklikler bütçe ile ilgili olmadığı için Anayasanın 161. maddesine; yasama erki Anayasaya aykırı biçimde kullanıldığı için Anayasanın 2. maddesindeki hukuk devleti ilkesine ve 11. maddesindeki Anayasanın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkesine aykırıdır.

12. 31. Maddenin (j) Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 31. maddesinin (j) fıkrası şöyledir:

“Kamu hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülebilmesi amacıyla, konsolide bütçeye dahil daire ve idarelerin teşkilât yapıları ve hizmet amacına uygun olarak personel dağılımının sağlanmasına yönelik önlemler almaya, ihtiyaç fazlası olan personelin, ilgili kuruluşların da görüşü alınarak (a) bendinde belirtilen kamu kurum ve kuruluşlarına nakledilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye Devlet Personel Başkanlığının bağlı olduğu Bakan ile Maliye Bakanı yetkili kılınmıştır.”

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 74. maddesinde “Memurların Bir Kurumdan Diğetine Nakilleri”, 76. maddesinde “Memurların Kurumlarınca Görevlerinin ve Yerlerinin Değiştirilmesi” başlığı adı altında memurların nakilleri ve görev yerlerinin değiştirilmesi ile ilgili düzenlenmeler yapılmıştır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununda, devlet memurlarının başka kurumlara naklen atanmasında usul ve esaslar belirlemek üzere Maliye Bakanı ya da Devlet Personel Başkanlığının bağlı olduğu Devlet Bakanı yetkili kılınmamıştır. Dolayısıyla 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 31. maddesinin (j) fıkrası, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 74. ve 76. madde hükümlerini değiştirici nitelikte bir düzenlemedir.

Açıklanan nedenlerle, 4833 sayılı 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 31. maddesinin (j) fıkrası, diğer kanunlarla yapılması gereken değişikliklerin bütçe kanunuyla yapılması nedeniyle Anayasa'nın 87.ve 88. maddelerine; bu değişiklikler bütçe ile ilgili olmadığı için Anayasa'nın 161. maddesine; Maliye Bakanına ve Devlet Personel Başkanlığının bağlı olduğu Devlet Bakanına verilen usul ve esas belirleme yetkileri nedeniyle ve bu hususların kanunla düzenlenmesi gerektiği için Anayasanın 128. , 6. ve 8. maddelerine; bu yetki, yasama yetkisinin devri anlamına geldiği için Anayasanın 7. maddesine; yasama yetkisi Anayasaya aykırı biçimde kullanıldığı için Anayasanın 2. maddesindeki hukuk devleti ilkesine; 11.maddesindeki Anayasanın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkesine aykırıdır.

13. 31. Maddenin (k) Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 31.maddesinin (k) fıkrası aynen şöyledir:

“Maliye Bakanlığınca, döner sermayelerin, fonların, kefalet sandıklarının, sosyal güvenlik kurumlarının ve bütçelerin yatırım ve/veya transfer tertiplerinden yardım alan kuruluşların serbest memur kadrolarına verilecek açıktan atama izinlerinin toplam sayısı ilgili kurumlarda 2002 yılında emeklilik, ölüm ve istifa sonucu ayrılan personel sayısının % 80'ini aşamaz. Norm kadro çalışması sonuçlandırılarak uygulamaya geçirilen kurumlar ile kanun, uluslararası anlaşma veya 2003 yılı programı ile kurulması veya genişletilmesi öngörülen birimler ve temini zorunlu hizmetlerin gerektirdiği personel ihtiyacını bu sınırlamaya tabi tutulmaksızın değerlendirmeye Maliye Bakanı yetkilidir.”

190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin “Kadroların Serbest Bırakılması” başlıklı 7. maddesi ise aşağıdaki gibidir:

“Kurum ve kuruluşlara kanunlarla verilmiş bulunan görevlerin gerektirdiği kadrolar Maliye ve Gümrük Bakanlığı ile Devlet Personel Dairesinin görüşleri de eklenerek ilgili Bakanlığın teklifi üzerine ve Bakanlar Kurulunca serbest bırakılabilir. Herhangi bir yıla ilişkin serbest bırakma teklifleri bir önceki mali yılın beşinci ayı sonuna kadar Maliye ve Gümrük Bakanlığı ile Devlet Personel Dairesine bildirilir. Serbest bırakma işlemleri, ilgili mali yıl başından itibaren geçerli olmak üzere bir önceki mali yılın dokuzuncu ayı sonunda kadar sonuçlandırılır.”

Kadroların kullanımı ile ilgili esaslar 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede düzenlenmiştir. Bütçe Kanunu ile yapılan düzenleme, Genel Kadro ve Usulü Hakkındaki Kanun Hükmündeki Kararname'yi değiştirici niteliktedir. Bilindiği gibi bütçe; devletin ve ona bağlı kamu kurumların kamu gelirlerini toplamasına ve kamu harcamaları yapmasına belli bir süre için izin veren bir kanundur ve bütçe kanununa bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz. Bu açık anayasa hükmüne karşın, 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 31. maddesinin (k) fıkrasıyla, bütçede düzenlenmemesi gereken bir konu düzenlenmiştir.

Açıklanan nedenlerle, 4833 sayılı 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 31. maddesinin (k) fıkrası, diğer yasalarla yapılması gereken değişikliklerin bütçe yasasıyla yapılması nedeniyle Anayasa'nın 87. ve 88. maddelerine; bu değişiklikler bütçe ile ilgili olmadığı için Anayasa'nın 161. maddesine; yasama erki Anayasaya aykırı biçimde kullanıldığı için 11. maddesindeki Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesi ile 2. maddesindeki hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

14. 35. Maddenin (a) Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 35. maddesinin (a) fıkrası aşağıdaki gibidir:

“a) Kurumların hasılatından alınacak paylar:

Aylık gayri safi hasılat tahakkuk tutarını (katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi hariç) kapsamak kaydıyla,

1. Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin mal ve hizmet satışları gayri safi hasılatının (ilk hisse satışı gerçekleşinceye kadar) % 15'i,

2. Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğünün mal ve hizmet satışları gayri safi hasılatının % 10'u,

3. Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğünün mal ve hizmet satışları ürün neveleri itibarıyla gayri safi hasılatının % 10'una kadarı,

4. Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri Genel Müdürlüğünün mal ve hizmet satışları gayri safi hasılatının % 10'u,

5. Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının mal ve hizmet satışları gayri safi hasılatının % 10'u,

En geç takip eden ayın 20'sine kadar (Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri Genel Müdürlüğü için takip eden ayın sonuna kadar) Maliye Bakanlığı Merkez Saymanlığına ödenir. Ödenen bu tutarlar bütçeye gelir yazılır.

Bu bentte belirtilen tutarların süresi içinde ödenmemesi halinde, ödenmeyen tutarlar, gecikme zammı da uygulanmak suretiyle 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir.”

Bütçe Kanununun 35. maddesinin (a) fıkrasında sayılan bu beş kuruluşun gelir ve giderleri ile bunların kullanımı, özel kanunlarında düzenlenmiştir. 4833 sayılı Bütçe Kanununun 35. maddesinin (a) fıkrası ile yapılan düzenleme bütçe kanunu ile yapılamayacak türde bir düzenlemedir. Böylesi bir düzenleme ancak sözü geçen kuruluşların kendi kanunlarında yapılacak değişikliklerle gerçekleştirilebilir.

Nitekim Anayasa Mahkemesi, 1996 Mali Yılı Bütçe Kanununda yer alan benzer bir düzenlemeyi 7/10/1996 tarih ve 1996/23 Esas sayılı kararı ile Anayasaya aykırı bularak iptal etmiştir. Ayrıca getirilen düzenleme doğrudan bir ‘vergi’ niteliğindedir. Bu nedenle madde, doğrudan yeni ‘vergi konulması’ anlamına gelmektedir. Bilindiği gibi bütçe kanunu ile vergi konulamaz. Çünkü, Anayasanın 73. maddesine göre, ‘vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanun ile konulur, değiştirilir veya kaldırılır’ ve Anayasa Mahkemesinin daha önceki kararlarında belirtildiği gibi bütçe kanunu, Anayasanın 73. maddede öngördüğü türde kanunlardan değildir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 35. maddesinin (a) fıkrası, diğer kanunlarla yapılması gereken değişiklikler bütçe ile yapıldığı için Anayasanın 87. ve 88. maddelerine; bu değişiklikler bütçe ile ilgili olmadığı için Anayasanın 161. maddesine; vergi niteliğinde bir düzenlemeyi bütçe dışındaki kanunlarla yapması gerekirken bütçe kanunu ile yaptığı için Anayasanın 73. maddesine; Anayasa Mahkemesinin iptal kararına rağmen yapılmış bir düzenleme olduğu için Anayasanın 153/son maddesine; yasama erki Anayasaya aykırı biçimde kullanıldığı için 11. maddesindeki Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesi ile 2. maddesindeki hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

15. 35. Maddenin (b) Fıkrasının (1) Numaralı Bendinin Anayasaya Aykırılığı

Bütçe Kanununun 35. maddesinin (b) fıkrasının(1) numaralı bendi ile getirilen düzenleme aşağıdaki gibidir:

“İrtifak hakkı verilen özel iskelelerden alınan nispi kira bedellerinin yarısı bütçenin (B) işaretli cetveline gelir, diğer yarısı da özel gelir kaydedilecek, özel gelir kaydedilen miktarın yarısı denizcilik ve liman hizmetlerini geliştirmek üzere Denizcilik Müsteşarlığı bütçesine, yarısı da millî emlak hizmetlerini geliştirmek amacıyla Maliye Bakanlığı bütçesine özel ödenek kaydolunur.”

Bilindiği gibi bütçe kanununa, bütçe dışında hükümler konulamaz. Bütçeye özel gelir ya da özel ödenek kaydolma esası 1050 sayılı Kanunda düzenlenmiştir. İptali istenen 35.maddenin (b) fıkrasının (1) numaralı bendinin benzeri bir hüküm 1996 yılı Bütçe Kanununda yer almış ve itiraz üzerine 7/10/1996 tarih ve 1996/23 Esas sayılı kararında Anayasa Mahkemesince iptal edilmiştir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, Bütçe Kanununun 35. maddesinin (b) fıkrasının (1) numaralı bendiyle getirilen düzenleme, diğer kanunlarla yapılması gereken değişikliklerin bütçe ile yapılması nedeniyle Anayasa'nın 87.ve 88. maddelerine; bu değişiklikler bütçe ile ilgili olmadığı için Anayasa'nın 161. maddesine; Anayasa Mahkemesinin iptal kararına rağmen yapılmış bir düzenleme olduğu için Anayasanın 153/son maddesine; yasama erki Anayasaya aykırı biçimde kullanıldığı için Anayasanın 2. maddesindeki "hukuk devleti" ilkesine ve 11. maddesindeki Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine aykırıdır.

16. 35. Maddenin (e) Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 35. maddesinin (e) fıkrası şöyledir.

"1.4.2003 tarihinden itibaren Sağlık Bakanlığınca düzenlenecek veya onaylanacak; ilaç, hammadde, bunların üretiminde kullanılan diğer malzeme, kozmetik ve tıbbi malzeme üretim yeri izin belgeleri, ürün imal ve ithal izin belgesi, ilaç ruhsatı, ecza deposu ve mümessil ecza deposu ruhsatı, mesul müdürlük belgesi ile permi ve sertifikalar üzerinden 50 milyon liradan az, 30 milyar liradan çok olmamak üzere Maliye Bakanlığının görüşü üzerine Sağlık Bakanlığınca belirlenecek tarifeler üzerinden ruhsatlandırma bedeli alınır. Merkez Saymanlığınca tahsil edilen bu tutarların % 20'sini genel bütçenin (B) işaretli cetveline gelir, % 80'ini ise özel gelir kaydedilmek suretiyle Sağlık Bakanlığının ihtiyaçlarında (personel giderleri hariç) kullanılmak üzere anılan Bakanlık bütçesinin mevcut veya yeni açılacak tertiplerine özel ödenek kaydetmeye, özel ödenek kaydedilen bu tutarlardan harcanmayan kısmını ertesi yıl bütçesine devren özel gelir ve özel ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir. Bu ödenekten bilimsel ve akademik nitelikleri dikkate alınarak Sağlık Bakanlığınca tıbbi cihaz ve malzeme ile ilaç ve eczacılık alanlarındaki bilimsel nitelikli komisyonlarda görevlendirilenlere birim faaliyet bazında bu Kanuna bağlı (K) cetvelinin (V) inci bölümünde belirlenmiş olan ücretin dört katını geçmemek üzere ödeme yapmaya Sağlık Bakanı yetkilidir. Özel ödenekten yapılacak harcamaların usul, esas ve miktarları Maliye Bakanı ile Sağlık Bakanı tarafından müştereken belirlenir."

Getirilen bu düzenleme, vergi niteliğinde bir düzenlemedir. Öte yandan belli hizmetleri alanların ruhsatlandırma bedeli adı altında bir ödeme yapmaları ancak özel bir kanunda düzenlenmesi halinde mümkün olabilir. Bütçe kanunu bu tür bir kanun değildir. Bütçeye özel gelir ve özel ödenek kaydedilen tutarlarla ilgili olarak Maliye Bakanına tanınan yetkiler Anayasaya aykırıdır. Bilindiği gibi Bütçe Kanununa, bütçe dışında hükümler konulamaz. Bütçeye özel gelir ya da özel ödenek kaydolma esası 1050 sayılı Kanunda düzenlenmiştir. 35. maddesinin (e) fıkrasının benzeri bir hüküm 1996 yılı Bütçe Kanunu'nda yer almış ve itiraz üzerine 7/10/1996 tarih ve 1996/23 Esas sayılı kararıyla Anayasa Mahkemesince iptal edilmiştir.

Ayrıca bu özel ödenekten yapılacak harcamaların usul ve esaslarının Maliye ve Sağlık Bakanlarınca müştereken belirlenmesi de Anayasaya aykırıdır. Bilindiği gibi harcamalara ilişkin usul ve esaslar kanunla belirlenmesi gereken bir husustur ve usul ve esaslar 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununda belirlenmiştir. Bütçe kanunu ile özel harcama usul ve esaslarının belirlenmesi için Bakanların yetkili kılınması da kökenini Anayasadan almayan bir yetkilendirme ve Anayasaya aykırı bir yetki devridir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle Bütçe Kanununun 35. maddesinin (e) fıkrasıyla getirilen düzenleme, kurumların özel yasalarında değişiklik anlamına geldiği ve bu tür değişiklikler diğer kanunlarla yapılması gerekirken bütçe ile yapıldığı için Anayasanın 87. ve 88.

maddelerine; bu değişikliklerin bütçe ile ilgisi olmaması nedeniyle Anayasanın 161. maddesine; Anayasa Mahkemesinin iptal kararına rağmen yapılmış bir düzenleme olduğu için Anayasanın 153/son maddesine; Maliye ve Sağlık Bakanına verilen harcamalara ilişkin usul ve esas belirleme yetkisi, kaynağını Anayasadan almadığı için, Anayasanın 6 ve 8. maddelerine; Bakanlara verilen yetki, yasama yetkisinin devri anlamına da geldiği için Anayasanın 7. maddesine ve tüm bunlar birlikte ele alındığında, yasama erki Anayasaya aykırı biçimde kullanıldığı için Anayasanın 2. maddesindeki 'hukuk devleti' ilkesine ve 11. maddesindeki Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine aykırıdır.

17. 35. Maddenin (f) Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 35. maddesinin (f) fıkrası şöyledir:

“5.6.1986 tarihli ve 3308 sayılı Kanunun 32. maddesinde yer alan ödenekler, personel giderleri hariç olmak üzere; milli eğitim hizmetlerinin iyileştirilmesi, kaliteli ve verimli hizmet sunumunun sağlanması, merkez ve taşra teşkilatının acil ihtiyaçlarının karşılanması, eğitim araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin desteklenmesi amacıyla da kullanılabilir.”

3308 sayılı Kanunun 32. maddesinin (b) fıkrasına göre,

“Çıraklık, mesleki ve teknik eğitimi geliştirme ve yaygınlaştırma hizmet ve faaliyetlerinde kullanılmak üzere Bakanlık bütçesine özel ödenek kaydedilen tutarlar aşağıdaki hizmetlerin yerine getirilmesinde kullanılır:

1) Çıraklık, örgün ve yaygın mesleki ve teknik öğretim kurumlarında görevli yönetici, öğretmen, uzman, kadrolu ve kadrosuz usta öğreticilerin nitelik ve niceliklerinin yükseltilmesi için yurt içinde eğitilmelerinde,

2) Mesleki ve teknik eğitim metotlarının ve araçlarının araştırılması, geliştirilmesi ve yaygınlaştırılmasında,

3) Çıraklık, örgün ve yaygın mesleki ve teknik öğretim kurumlarının atölye ve laboratuvarları için makine, araç, takım ve teçhizat alınması, gerektiğinde kiralınması, bunların bakım ve tamirinde,

4) Çıraklık, örgün ve yaygın mesleki ve teknik eğitim kurumlarında görevli kadrolu ve kadrosuz atölye ve meslek dersi öğretim elemanlarına asli görevleri dışında, okulda ve işyerlerinde yapılan eğitimle ilgili normal maaş ve ücretlerine ilave ek ücret ödenmesinde,

5) Çıraklık, örgün ve yaygın mesleki teknik eğitimle ilgili her türlü yayınların hazırlanması, tercümesi, çoğaltılması, satın alınması ve dağıtılmasında,

6) Çeşitli mesleklerde çalışmakta olanlara hizmet içinde ve mesleklerinde gelişmeleri için gerekli bilgi ve becerilerin kazandırılması için Bakanlığa bağlı eğitim kurumlarında kurslar, seminerler ve eğitim programları düzenlenmesinde,

7) İş öncesi eğitimi, yaygın ve çıraklık eğitiminde,8) (Değişik: 10/07/2001 - 4702/22 md.) Mesleki Eğitim Kurulu, (Değişik: 10/07/2001 - 4702/22 md.) “İl Mesleki Eğitim Kurulu” toplantılarına katılan başkan, üye, müşavir üye, imtihan ve mesleki ihtisas komisyonu üyelerine

Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine tespit edilecek miktarda verilecek yolluk ve huzur hakkı ödemelerinde.

a) Çıraklık, mesleki ve teknik eğitimi geliştirme ve yaygınlaştırma hizmet ve faaliyetlerinde kullanılmak üzere;

1) Bakanlık bünyesinde bulunan döner sermaye işletmelerinin karları

2) Bakanlığa bağlı kurumlarda eğitim öğretimde üretilen malların satışından elde edilen gelirler,

3) Bağış, yardım ve diğer her türlü gelirler,

Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Saymanlık Müdürlüğü hesabına yatırılır. Yatırılan bu tutarlar Maliye Bakanlığınca bir yandan genel bütçeye özel gelir, diğer yandan Bakanlık bütçesinde açılacak tertiplere özel ödenek kaydedilir. Bu suretle ödenek kaydedilen miktarlardan yılı içerisinde harcanmayan tutarları ertesi yıl bütçesine devren özel gelir ve ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

b) Çıraklık, mesleki ve teknik eğitimi geliştirme ve yaygınlaştırma hizmet ve faaliyetlerinde kullanılmak üzere Bakanlık bütçesine özel ödenek kaydedilen bu tutarlar aşağıdaki hizmetlerin yerine getirilmesinde kullanılır:

1) Çıraklık, örgün ve yaygın mesleki ve teknik öğretim kurumlarında görevli yönetici, öğretmen, uzman, kadrolu ve kadrosuz usta öğreticilerin nitelik ve niceliklerinin yükseltilmesi için yurt içinde eğitilmelerinde,

2) Mesleki ve teknik eğitim metotlarının ve araçlarının araştırılması, geliştirilmesi ve yaygınlaştırılmasında,

3) Çıraklık, örgün ve yaygın mesleki ve teknik öğretim kurumlarının atölye ve laboratuvarları için makine, araç, takım ve teçhizat alınması, gerektiğinde kiralanması, bunların bakım ve tamirinde,

4) Çıraklık, örgün ve yaygın mesleki ve teknik eğitim kurumlarında görevli kadrolu ve kadrosuz atölye ve meslek dersi öğretim elemanlarına asli görevleri dışında, okulda ve işyerlerinde yapılan eğitimle ilgili normal maaş ve ücretlerine ilave ek ücret ödenmesinde,

5) Çıraklık, örgün ve yaygın mesleki teknik eğitimle ilgili her türlü yayınların hazırlanması, tercümesi, çoğaltılması, satın alınması ve dağıtılmasında,

6) Çeşitli mesleklerde çalışmakta olanlara hizmet içinde ve mesleklerinde gelişmeleri için gerekli bilgi ve becerilerin kazandırılması için Bakanlığa bağlı eğitim kurumlarında kurslar, seminerler ve eğitim programları düzenlenmesinde,

7) İş öncesi eğitimi, yaygın ve çıraklık eğitiminde,

8) (Değişik: 10/07/2001 - 4702/22 md.) Mesleki Eğitim Kurulu ile (Değişik: 10/07/2001 - 4702/22 md.) “İl Mesleki Eğitim Kurulu” toplantılarına katılan başkan, üye, müşavir üye,

imtihan ve mesleki ihtisas komisyonu üyelerine Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine tespit edilecek miktarda verilecek yolluk ve huzur hakkı ödemelerinde.”

Çıraklık, mesleki ve teknik eğitimi geliştirme ve yaygınlaştırma hizmet ve faaliyetlerinde kullanılmak üzere; 3308 sayılı Kanunun 32. maddesinde yer alan ödeneklerin kullanım yerleri ve yöntemleri bu kadar ayrıntılı bir şekilde tanımlanmasına karşın, 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 35. maddesinin (f) fıkrası ile getirilen düzenlemede bu ödeneklerin kullanım yeri, dolayısıyla da 3308 sayılı Kanunun hükümleri değiştirilmiştir.

Açıklanan nedenlerle, 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 35. maddesinin (f) fıkrasıyla getirilen düzenleme, kurumların özel kanunlarında değişiklik anlamına geldiği ve bu tür değişiklikler diğer kanunlarla yapılması gerekirken bütçe ile yapıldığı için Anayasanın 87. ve 88. maddelerine; bu değişiklikler bütçe ile ilgili olmadığı için Anayasanın 161. maddesine; yasama erki Anayasaya aykırı biçimde kullanıldığı için Anayasanın 2. maddesindeki “hukuk devleti” ilkesi ile 11. maddesindeki Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine aykırıdır.

18. 38. Maddesinin (b), (c) ve (d) Fıkralarının Anayasaya Aykırılığı

2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 38. maddesinin (b), (c) ve (d) fıkraları şöyledir:

“b) Hazineye ait taşınmaz malları, 2.7.1964 tarihli ve 492 sayılı Kanunun 63 üncü maddesine göre hesaplanacak değer üzerinden, toplu konut üretmek amacıyla, Arsa Ofisi Genel Müdürlüğüne veya Toplu Konut İdaresi Başkanlığına peşin bedelle veya taksitle devretmeye Maliye Bakanı yetkilidir. Buna ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

c) Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki sahipsiz yerler ile kadastro/tapulama çalışmaları sırasında tespit harici bırakılmış olan yerler Maliye Bakanlığı merkez veya taşra teşkilâtının talebi üzerine, özel kanunlarındaki istisnalar saklı kalmak koşuluyla, tescile ilişkin harita, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Döner Sermaye İşletme Müdürlüğünce yapılarak, imar mevzuatında yer alan kısıtlamalara tâbi olmaksızın Hazine adına tescil edilir. Harita yapımına ilişkin giderler, Harita ve Kadastro Mühendisleri Odasınca belirlenen asgari fiyatlara göre Maliye Bakanlığı bütçesinden karşılanır.

d) Maliye Bakanı, Hazineye ait taşınmaz mal satışı, kiraya verilmesi veya sınırlı ayni hak tesisi ile ilgili olarak; 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kanuna tabi olmaksızın, 28.7.1981 tarihli ve 2499 sayılı kanuna tabi ekspertiz şirketlerine değer tespit ettirmeye, ayrıca, ilan, reklam, pazarlama veya müşteri bulma konularında hizmet satın almaya, uygulamaya ilişkin esas ve usulleri belirlemeye yetkilidir.”

Bütçe Kanununun 38. maddesinin (b), (c) ve (d) fıkralarıyla , toplu konut üretmek amacıyla Hazineye ait taşınmaz malları Arsa Ofisi Genel Müdürlüğüne veya Toplu Konut İdaresi Başkanlığına devretmeye; devletin hüküm ve tasarrufu altındaki sahipsiz yerlerin Hazine adına tescili, Hazineye ait taşınmaz malların satışı, kiraya verilmesi veya sınırlı ayni hak tesisi için Maliye Bakanı yetkili kılınmıştır. Bütçe Kanunundaki bu hüküm, kamu kurumlarının yıllık gelir ve giderlerinin uygulaması ile ilgili değildir.

Bilindiği gibi bütçe; devletin ve ona bağlı kamu kuruluşlarının yıllık gelir ve bu gelir ve masrafların uygulamaya konulmasına izin veren bir kanundur. Anayasanın 161. maddesi uyarınca, yıllık olarak yapılır ve bütçe kanununa bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz. Bu açık anayasa hükmüne karşın, 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 38. maddesinin

(b), (c) ve (d) fıkralarıyla, bütçe kanununda düzenlenmemesi gereken konular düzenlenmiş ve Maliye Bakanlığına esas ve usul belirleme yetkisi verilmiştir. Halbuki yürütme, kanunlar çerçevesinde kullanılan bir yetki olduğu için, bu alanda asli düzenleme yapamaz. Söz konusu hususların Maliye Bakanlığınca değil kanunla düzenlenmesi gerekir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, 4833 sayılı 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 38. maddesinin (b), (c) ve (d) fıkraları, diğer kanunları bütçe kanunuyla değiştirdikleri için Anayasanın 87.ve 88. maddelerine; bu değişikliklerin bütçe ile ilgisi olmaması nedeniyle Anayasanın 161.maddesine; kanunlarla düzenlenmesi gereken usul ve esas belirleme konusunda Maliye Bakanlığına Anayasadan kökenlenmeyen bir yetki verildiği için Anayasanın 6 ve 8. maddelerine; Maliye Bakanına verilen yetki, yasama yetkisinin devri anlamına da geldiği için Anayasanın 7. maddesine ve tüm bunlar birlikte ele alındığında, yasama erki Anayasaya aykırı biçimde kullanıldığı için Anayasanın 2. maddesindeki 'hukuk devleti' ilkesine ve 11. maddesindeki Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine aykırıdır.

19. 43. Maddenin Son Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 43. maddesinin son fıkrası aynen şöyledir

“14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Kanunun 78 inci maddesi uyarınca 1.4.2003 tarihinden itibaren yurt dışına gönderilecek Devlet memurları ile aynı amaçla 2004 yılında yurt dışına gönderilecek Devlet memurları hakkında kontenjanın kurumlara tevzii, Maliye Bakanlığının uygun görüşü ve Devlet Personel Başkanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile yapılır.”

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 78. ve 79. maddelerinde, yetiştirilmek üzere yurt dışına gönderilecek kamu görevlilerinin durumları düzenlenmekte, 80. maddesinde ise 78. ve 79. maddelerde yazılı kamu görevlilerini ayırma, seçme, çalışma ve geri çağırma usul ve esaslarının bir yönetmelikle düzenleneceği öngörülmektedir.

657 sayılı Kanunun 221. maddesine göre, kurumlar belirli sınıflardaki memurluklara eleman yetiştirmek amacıyla yurt dışında öğrenci okutabilecekler ve 222. maddesine göre, bu öğrenciler yarışma sınavı ile seçileceklerdir. 223. maddesine göre, kurumların yurt içinde ve yurt dışında hangi öğrenim dallarında öğrenci okutabilecekleri, bunların ayırma, seçilme, çalışma ve geri çağırılma esas ve usulleri ilgili kurumla, Devlet Planlama Teşkilatı'nın görüşleri alınmak suretiyle, Millî Eğitim ve Maliye Bakanlıklarıyla, Devlet Personel Dairesinin birlikte hazırlayacakları yönetmelikle belirlenecektir.

2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 43. maddesinin son fıkrasıyla 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun kuralları değiştirilerek yurt dışına gönderilecek Devlet memurları hakkında kontenjanın kurumlara tevzii, Maliye Bakanlığının uygun görüşü ve Devlet Personel Başkanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu Kararı ile yapılması öngörülmüştür. Böylece Bakanlar Kuruluna kanunda düzenlenmiş bir konuyu değiştirebilme yetkisi verilmiştir.1996 yılı Bütçe Kanununda yer alan benzer bir hüküm; itiraz üzerine 7/10/1996 tarih ve 1996/23 Esas sayılı karar ile Anayasa Mahkemesince iptal edilmiştir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle , 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 43. maddesinin son fıkrası, kurumların özel kanunlarını bütçe kanunuyla değiştirdiği için Anayasanın 87. ve 88. maddelerine, bu değişikliklerin bütçe ile ilgisi olmaması nedeniyle Anayasanın 161. maddesine; Anayasa Mahkemesinin iptal kararına rağmen yapılmış bir düzenleme olduğu için

Anayasa'nın 153/son maddesine; tüm bunlar birlikte ele alındığında, yasama erki Anayasaya aykırı biçimde kullanıldığı için Anayasanın 2. maddesindeki 'hukuk devleti' ilkesine ve 11. maddesindeki Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine aykırıdır.

20. 45. Maddenin Anayasaya Aykırılığı

2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 45. maddesi aynen şöyledir:

“Özelleştirme kapsamına alınan kuruluşlar dahil 8.6.1984 tarihli ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine tabi iktisadi devlet teşekkülleri, kamu iktisadi kuruluşları, bunların müesseseleri, bağlı ortaklıkları, iştirakleri ile büyükşehir belediyeleri, belediyeler, il özel idareleri, bunlara ait tüzel kişilerin veya bunlara bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşların, Devlete ait olan ve 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun kapsamına giren borçlarına karşılık olarak, mülkiyeti bu idarelere ait olan ve üzerinde herhangi bir takyidat bulunmayan gayri menkullerinden Maliye Bakanlığınca ihtiyaç duyulanlar, 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kanunun 6 ncı maddesine göre oluşturulacak komisyon tarafından takdir edilecek değeri üzerinden, borçlu kurumun da uygun görüşü alınarak, bütçenin gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin Maliye Bakanlığınca satın alınabilir.

Bu idarelerin satın alınan gayri menkullerinin tapu işlemlerine esas olan ve yukarıda belirtilen şekilde tespit edilen değerine eşit tutarda Devlete ait olan ve 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun kapsamına giren borçları terkin edilir.”

Bütçe Kanununun 45. maddesi, maddede sayılan kamu kurumlarının borçlarına karşılık olarak gayri menkullerinin Maliye Bakanlığınca ihtiyaç duyulanlarının, bütçenin gelir ve giderleri ile ilişkilendirilmeksizin Maliye Bakanlığınca satın alınabileceğini ve borçlarının böylece terkin edileceğini düzenlemektedir. Bütçe Kanunundaki hükümden de anlaşılacağı üzere, satın alma işlemleri, bütçenin gelir ve giderleri ile ilişkilendirilmeksizin yapılacaktır.

Bütçenin gelir ve giderleri ile ilgilendirilmeksizin yapılacak işlemler için bütçeye hüküm konulması Anayasaya açıkça aykırıdır. Bilindiği gibi bütçe; kamu gelirlerinin toplanmasına ve kamu harcamalarının yapılmasına belli süre için izin veren bir kanundur. Anayasanın 161. maddesi uyarınca, yıllık olarak yapılır ve bütçe kanununa bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz. Bu açık anayasa hükmüne karşın, 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 45. maddesinde, bütçeyle düzenlenmemesi gereken bir konu düzenlenmiştir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, 4833 sayılı 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 45. maddesi, diğer yasalarda yapılması gereken değişikliklerin bütçe kanunuyla yapılması nedeniyle Anayasa'nın 87.ve 88. maddelerine; bu değişikliklerin bütçe kanunu ile ilgisi olmaması nedeniyle Anayasanın 161.maddesine; tüm bunlar birlikte ele alındığında, , yasama erki Anayasaya aykırı biçimde kullanıldığı için Anayasanın 2. maddesindeki “hukuk devleti” ilkesine ve 11. maddesindeki Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine aykırıdır.

21. 49. Maddenin Anayasaya Aykırılığı

2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 49. maddesi şöyledir:

“Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin tarafı olduğu milletlerarası tahkim yoluyla çözülmesi öngörülen uyuşmazlıklarla ilgili davalarda, bu daireleri temsil ve savunmak üzere Türk ve yabancı uyruklu avukatlardan ya da avukatlık ortaklıklarından 2003

Esas Sayısı : 2003/41
Karar Sayısı : 2004/4

yılında gerçekleştirilecek avukatlık hizmeti alımlarında; 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin (b) bendi hükmüne göre şartname düzenlenmeksizin ve teminat aranmaksızın pazarlık usulüne başvurulabilecektir.”

4734 sayılı İhale Kanununun 21 inci maddesi, pazarlık usulünü, ancak ‘doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması' halleri ile sınırlandırmıştır.

2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 49. maddesiyle getirilen düzenleme 4734 sayılı Kanunun hükümlerini değiştirici niteliktedir.

4833 sayılı 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 49. maddesi, 4734 sayılı kanunu değiştirerek ancak kanunlar ile yapılabilecek bir düzenlemeyi bütçe kanunu ile yaptığı için Anayasa'nın 87.ve 88. maddelerine; getirilen düzenleme bütçeyle ilgili olmadığı için Anayasanın 161. maddesine; bu aykırılıklar birlikte ele alındığında yasama erki Anayasaya aykırı biçimde kullanıldığı için Anayasanın 11. maddesindeki Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesi ile Anayasanın 2. maddesindeki hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

22. 50. Maddenin Anayasaya Aykırılığı

2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 50. maddesi aynen şöyledir:

“Maliye Bakanı, mülkiyeti Hazineye ait Ankara İli, Çankaya İlçesi, 5 inci Bölge, Dikmen Mahallesinde bulunan 3 pafta, 16743 ada, 1 parsel numaralı taşınmaz malı, üzerindeki muhdesatı ile birlikte 26.5.1927 tarihli ve 1050 sayılı Kanun, 8.9.1983 tarihli ve 2886 sayılı Kanun, 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kanun ve 21.2.1967 tarihli ve 832 sayılı Kanunun vize ve tescile ilişkin hükümlerine tabi olmaksızın, mevcut haliyle ya da kat mülkiyeti veya kat irtifakı kurdurmak ya da 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kanuna tabi olmaksızın yeni veya ilave inşaatlar yaptırmak suretiyle, tespit edeceği veya ettireceği rayiç bedel üzerinden peşin veya taksitle, T.C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğünün iştiraki olan Emek İnşaat ve İşletme Anonim Şirketi aracılığıyla satmaya, satış işlemleri ile ilgili olarak kamu kurum ve kuruluşları nezdinde Hazine adına her türlü işlemi yaptırmaya, satış bedelinin % 2'sini geçmemek üzere hizmet karşılığı olarak anılan şirkete yapılacak ödemeye esas oranı belirlemeye, satış işlemleri ile ilgili her türlü gider, masraf ve hizmet bedeli karşılığını Maliye Bakanlığı bütçesinden bu şirkete ödemeye yetkilidir. Satış bedellerinin tahsil edilen kısımlarından ilgili belediyeye % 2, büyükşehir belediyesine ise % 1 oranında pay verilir.

Bu taşınmaz mal ile ilgili olarak imar mevzuatındaki kısıtlamalar ile plan ve parselasyon işlemlerindeki askı, ilan ve itirazlara dair sürelerle ilişkin hükümlere tabi olmaksızın, her ölçekteki imar planını yapmaya, yaptırmaya, değiştirmeye ve resen onaylamaya ve her türlü ruhsatı vermeye Bayındırlık ve İskan Bakanlığı yetkilidir. Plan hazırlama ve onaylama işlemleri Bayındırlık ve İskan Bakanlığının uygun görülen birimince, ruhsat ve plan uygulama işlemleri ise Bayındırlık ve İskan Bakanlığı il teşkilatınca yerine getirilir. Kesinleşen planlar ilgili belediyelere tebliğ edilir. Bu planların uygulanması zorunludur.

Bu maddenin birinci fıkrasının uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı, ikinci fıkrasının uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye ise Bayındırlık ve İskan Bakanlığı yetkilidir.”

Mülkiyeti Maliye Bakanlığında olan TBMM lojmanlarının satışı için Bütçe Kanununda özel bir düzenleme yapılması; Anayasanın 161. maddesinin son fıkrasındaki, 'bütçe kanununa, bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz' hükmüne açıkça aykırıdır.

Diğer yandan 50. maddede, lojmanların satış işlemlerinin 26.5.1927 tarihli ve 1050 sayılı Kanun, 8.9.1983 tarihli ve 2886 sayılı Kanun, 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kanun ve 21.2.1967 tarihli ve 832 sayılı Kanunun vize ve tescile ilişkin hükümlerine tabi olmaksızın getirilen yeni hükümler doğrultusunda yapılacağı şeklindeki düzenleme ile yetinilmemiş, bu konularla ilgili usul ve esasları belirlemek üzere Maliye Bakanlığına ve Bayındırlık Bakanlığına sınırları belirsiz yetkiler verilmiştir. Halbuki Anayasanın 7. maddesine göre, yürütme yetkisi kanunlar çerçevesinde kullanılır. Kanunla düzenlenmiş bir alanda, yürütmeye asli bir düzenleme yetkisi verilemez. Böyle bir yetkinin yürütmeye verilmesi, yasama yetkisinin devri anlamına gelir.

2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun bu maddesindeki Anayasaya aykırılıklar bunlardan da ibaret değildir. Satış bedellerinin tahsil edilen kısımlarından ilgili belediyeye % 2, büyükşehir belediyesine ise % 1 oranında pay verilmesi de yukarıda belirtilen nedenlerle Bütçe Kanununda yer almaması gereken bir düzenlemedir. Böyle bir düzenlemenin, bütçe kanunu dışındaki diğer kanunlarla yapılması gerekir.

4833 sayılı 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 50. maddesi, ancak kanunlar ile yapılabilecek düzenlemeleri bütçe kanunu ile yaptığı için Anayasa'nın 87.ve 88. maddelerine; Anayasa Mahkemesi kararları gereğince, bütçe kanunu bu tür düzenlemelerin yapılabileceği nitelikte bir yasa olmadığı ve yapılan düzenleme bütçeyle ilgili olmadığı için Anayasanın 161. maddesine; Maliye Bakanına ve Bayındırlık Bakanına Anayasaya aykırı yetkiler verdiği için Anayasa'nın 6 ve 8. maddelerine; bu aynı zamanda yasama yetkisinin devri anlamına geldiği için Anayasa'nın 7. maddesine; yasama erki Anayasaya aykırı biçimde kullanıldığı için Anayasa'nın 11. maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine ve 2. maddesindeki hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

23. 51. Maddenin (a) Fıkrasının 5. Bendinin Anayasaya Aykırılığı

2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun, kısmen veya tamamen uygulanmayacak hükümler başlıklı 51. maddesinin (a) fıkrasının 5. bendinde, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 154. maddesinin birinci fıkrasına yer verilmiş ve (a) fıkrasının son paragrafına göre söz konusu 154. maddenin 1. fıkrası da 2003 yılında uygulanmayacak hükümler arasına girmiştir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 154. maddesinin 'katsayı' başlığı adı altında yaptığı düzenleme aynen aşağıdaki gibidir:

“Aylık gösterge tablosunda yer alan rakamlar ile ek gösterge ve kıdem aylığı gösterge rakamlarının aylık tutarlarına çevrilmesinde uygulanacak aylık katsayısı ile memuriyet taban aylığı göstergesine uygulanacak taban aylık katsayısı üçer veya altışar aylık dönemler itibariyle uygulanmak üzere Genel Bütçe Kanunu ile tespit olunur. Ancak mali yılın ikinci yarısında, memleketin ekonomik gelişmesi, genel geçim şartları ve Devletin mali imkanları gözönünde bulundurulmak suretiyle Bakanlar Kurulu bu katsayıları ikinci yarının tamamı veya üçer aylık dönemleri itibariyle uygulanmak üzere değiştirmeye yetkilidir.”

2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 51. maddesinin (a) fıkrasının 5. bendiyle getirilen hüküm, (a) fıkrasının '2003 yılında uygulanmaz' hükmünü taşıyan son paragrafı çerçevesinde

değerlendirildiğinde, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun katsayı başlıklı 154. madde hükümleri uygulanamaz hale gelmektedir. Herhangi bir kanun ile düzenlenmesi gereken bir konunun bütçe kanunu ile düzenlenmesinin veya herhangi bir kanunda yer alan hükmün bütçe kanunları ile değiştirilmesinin ve kaldırılmasının olanaksız olduğu daha önceki Anayasa Mahkemesi kararlarında yer almıştır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, 4833 sayılı 2003 Mali Yılı Bütçe Kanunun 51. maddesinin (a) fıkrasının 5. bendi, 657 sayılı kanunu bütçe kanunu ile değiştirdiği için Anayasa'nın 87.ve 88. maddelerine; Anayasaya göre bütçe kanunu böyle bir düzenlemenin yapılabileceği nitelikte bir kanun olmadığı için Anayasanın 161. maddesine, yasama erki Anayasaya aykırı biçimde kullanıldığı için Anayasa'nın 11. maddesindeki Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesine ve 2. maddesindeki hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

24. 51. Maddenin (f) Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 51. maddesinin (f) fıkrası aynen aşağıdaki gibidir:

“10.2.1954 tarihli ve 6245 sayılı Kanun kapsamında bulunan kurum ve kuruluşlar ile özel hükümler gereğince anılan Kanun kapsamı dışında yer alan tüm kamu kurum ve kuruluşlarında, istihdam edilme şekline bakılmaksızın; ilk defa veya yeniden göreve alınanlar ile bunların aile fertlerine bu nedenlerle harcırah ödenmez, bu amaçla başka bir adla ödeme yapılamaz.

Yukarıda belirtilen kurum ve kuruluşlarda istihdam edilen personelden, kendilerinin yazılı talebi üzerine 1.4.2003 tarihinden itibaren bu kurum ve kuruluşlar arasında veya bunların başka yerlerdeki birimleri arasında naklen ataması yapılanlar ile başka yerlerde sürekli veya geçici olarak görevlendirilenlere, 10.2.1954 tarihli ve 6245 sayılı Kanunda veya özel mevzuatlarında bu atama veya görevlendirmeler için öngörülen harcırah ödenmez, bu amaçla başka bir adla dahi olsa herhangi bir ödeme yapılamaz.

10.2.1954 tarihli ve 6245 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin 2, 3 ve 4 üncü bentleri kapsamında 1.4.2003 tarihinden itibaren görevlerinden ayrılacaklar ile anılan Kanunun 11 inci maddesine göre aynı tarihten itibaren harcıraha hak kazanacak olanlara ve özel hükümler gereğince söz konusu Kanun kapsamı dışında yer alan tüm kamu kurum ve kuruluşlarının aynı durumlarda bulunan personeline, bu nedenlere bağlı olarak ilgili mevzuatında öngörülen harcırah ödenmez; bunlardan, ilgili mevzuatında yer değiştirmeleri halinde harcırah verilmesi öngörülmüş olanlara, yer değiştirme koşulu aranmaksızın ve damga vergisi hariç hiçbir vergiye tabi tutulmaksızın 500 milyon lira tutarında ödeme yapılır.

10.2.1954 tarihli ve 6245 sayılı Kanun ile diğer mevzuatın bu bende aykırı hükümleri uygulanmaz.”

2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 51. maddesinin (f) fıkrası, 6245 sayılı Harcırah Kanununun 10. maddesinin 1, 2, 3 ve 4. bentlerindeki ve 11. maddesindeki düzenlemeleri açıkça değiştirmektedir. 6245 sayılı Kanuna göre ilk defa veya yeniden göreve atanalar ve aile efradı ile emekli olarak görevden ayrılanlara ödenecek harcırah her hangi bir kısıtlamaya tabi değilken Bütçe Kanununun 51. maddesinin (f) fıkrası ile bunların harcıraha müstehak olmaları imkansız hale getirilmiş ve müstehak oldukları harcırah tutarı sınırlandırılmıştır.

Herhangi bir kanun ile düzenlenmesi gereken bir konunun bütçe kanunu ile düzenlenmesinin veya herhangi bir kanunda yer alan hükmün bütçe kanunları ile değiştirilmesinin ve kaldırılmasının olanaksız olduğu daha önceki Anayasa Mahkemesi kararlarında yer almıştır.

Açıklanan nedenlerle, 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 51. maddesinin (f) fıkrası 6245 sayılı kanunu bütçe kanunu ile değiştirdiği için Anayasa'nın 87.ve 88. maddelerine; bütçe kanunu söz konusu türden değişiklikleri yapabilecek nitelikte bir kanun olmadığı ve yapılan düzenlemenin bütçeyle ilgisi bulunmadığı için Anayasa'nın 161. maddesine, yasama erki Anayasaya aykırı biçimde kullanıldığı için Anayasanın 11. maddesindeki Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesi ile 2. maddesindeki hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

25. 51. Maddenin (i) Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 51.maddesinin (i) fıkrası aynen şöyledir:

“26.3.2003 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere, 24.11.1994 tarihli ve 4046 sayılı Kanunun:

1. 3 üncü maddesinin birinci fıkrası “Başbakanın başkanlığında, Başbakanın belirleyeceği dört bakandan oluşan Özelleştirme Yüksek Kurulu (Kurul) kurulmuştur. Kurul, üyelerin tamamının katılımı ile toplanır ve kararları oybirliği ile alır. Kurulun sekreteryâ hizmetleri Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca yürütülür.”,

2. 4 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının ikinci cümlesi “Başbakan bu Kanunla ilgili yetkilerini görevlendireceği bir bakan vasıtasıyla kullanabilir.

Olarak uygulanır.”

4046 sayılı Kanunun 3. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“Başbakan Yardımcısı (Bakanlar Kurulunun birden fazla siyasi parti tarafından oluşturulması halinde,Türkiye Büyük Millet Meclisinde en çok üyesi olan diğer iktidar partisine mensup Başbakan Yardımcısı) Başbakanın belirleyeceği bir Devlet Bakanı, özelleştirmeden sorumlu Devlet Bakanı (bu konuda görevlendirilmiş bir Devlet Bakanının olmaması halinde Başbakanın belirleyeceği diğer bir Devlet Bakanı), Maliye Bakanı ile Sanayi ve Ticaret Bakanından oluşan Özelleştirme Yüksek Kurulu (Kurul) kurmuştur. Kurul,üyelerin tamamının katılımı ile toplanır ve kararları oybirliği ile alır. Kurulun sekreteryâ hizmetleri Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca yürütülür.”

4046 sayılı Kanunun 4.maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi ise aşağıdaki gibidir:

“Başbakan bu Kanunla ilgili yetkilerini görevlendireceği özelleştirmeden sorumlu bir Devlet Bakanı vasıtasıyla kullanabilir.”

Görüldüğü üzere, 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 51. maddesinin (i) fıkrası, 4046 sayılı Kanununun 3. ve 4. maddesindeki düzenlemeleri açıkça değiştirmektedir.

2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 51. maddesinin (i) fıkrası, 4046 sayılı kanunu değiştirdiği ve bütçe kanunu bu tür değişiklikleri yapabilecek nitelikte bir kanun olmadığı için

Anayasa'nın 87, 88. maddelerine; yapılan değişiklikler bütçe ile ilgili olmadığı için Anayasanın 161. maddesine; yasama erki Anayasaya aykırı biçimde kullanıldığı için Anayasanın 11. maddesindeki Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesi ile 2. maddesindeki hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

26. 51. Maddenin (n) Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 51.maddesinin (n) fıkrası aynen şöyledir:

“n) 2.9.1971 tarihli ve 1479 sayılı Kanunun 53 üncü maddesinin ikinci fıkrası ile 17.10.1983 tarihli ve 2926 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin ikinci fıkrası hükümleri 2003 yılında uygulanmaz.

21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanunun tecil ve taksitlendirmeye ilişkin 48 inci maddesi ile süresi içinde ve tam olarak ödenmeyen prim borçlarına, prim ödeme süresinin sona erdiği tarihten başlayarak gecikilen her ay için anılan Kanunun 51 inci maddesinde belirlenen gecikme zammı oranlarının uygulanmasına devam edilir. Kurum, prim ve diğer alacaklarının tahsili için 9.6.1932 tarihli ve 2004 sayılı Kanun hükümlerine göre takip yapabilir ve bu şekilde açılan takipler yine aynı Kanuna göre sonuçlandırılır.

2.9.1971 tarihli ve 1479 sayılı, 17.10.1983 tarihli ve 2926 sayılı kanunlara tabi sigortalılardan Kuruma tescil yapıldığı halde 5 yıl ve daha fazla süreyle prim ödememiş olan sigortalıların Kurumca yapılacak borç bildirimlerine rağmen ödemedede bulunmamaları halinde sigortalılıkları; prim ödemesi bulunan sigortalının daha önce ödediği primlerin tam olarak karşılacağı ayın sonu itibarıyla, prim ödemesi bulunmayan sigortalının ise tescil tarihi itibarıyla 2003 yılı sonuna kadar Kurumca resen sona erdirilir. Buna ilişkin usul ve esaslar Kurumca belirlenir.”

2003 yılında uygulanmayacak hükümlerden, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 53. maddesinin ikinci fıkrası şöyledir:

“Kurumun, süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Kurum, söz konusu Kanunun uygulanmasında Maliye Bakanlığı, diğer kamu kurum ve kuruluşları ve mercilere verilen yetkileri kullanır. Yetkilerin kullanılmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığı tarafından müştereken hazırlanacak bir yönetmelikle tespit edilir. Kurum alacaklarının tahsilinde 6183 sayılı Kanunun uygulanmasından doğan uyuşmazlıkların çözülmesinde, alacaklı il müdürlüğünün bulunduğu yer iş mahkemesi yetkilidir. Yetkili iş mahkemesine başvurulması alacakların takip ve tahsilini durdurmaz.”

2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 36. maddesinin ikinci fıkrası ise aşağıdaki gibidir:

“Kurumun, süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Kurum, söz konusu Kanunun uygulanmasında Maliye Bakanlığı, diğer kamu kurum ve kuruluşları ve mercilere verilen yetkileri kullanır. Yetkilerin kullanılmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığı tarafından müştereken hazırlanacak bir yönetmelikle tespit edilir. Kurum alacaklarının tahsilinde 6183 sayılı Kanunun

uygulanmasından doğan uyuşmazlıkların çözümlenmesinde, alacaklı il müdürlüğünün bulunduğu yer iş mahkemesi yetkilidir. Yetkili iş mahkemesine başvurulması alacakların takip ve tahsilini durdurmaz. Dava veya icra takibi açılmış olsa bile primlerin ödenmemiş kısmı için gecikme zammı tahsil olunur.”

Bütçe kanununun 51. maddesinin (n) fıkrasıyla getirilen düzenlemeyle, Kuruma tescil yaptırdığı halde 5 yıl ve daha fazla süreyle prim ödememiş olanların, ödemede bulunmadıkları takdirde sigortalıklarının sona erdirilebileceği hükme bağlanmıştır. Böyle bir düzenlemenin Anayasanın 60. maddesinde yer alan sosyal güvenlik hakkını, Anayasanın 13. maddesinde ifade edilen ‘ölçülülük’ ilkesine aykırı bir biçimde sınırlandırdığı ve kullanılamaz hale getirdiği görülmektedir.

Bir kanunun yürürlükten kaldırılmasına ilişkin bir düzenlemenin yine kanun ile yapılması kuraldır. Herhangi bir kanun ile yapılması gereken bir düzenlemenin bütçe kanunu ile düzenlenmesinin veya herhangi bir kanunda yer alan hükmün bütçe kanunları ile değiştirilmesinin ve kaldırılmasının olanaksız olduğu daha önceki Anayasa Mahkemesi kararlarında yer almıştır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, 4833 sayılı 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 51. maddesinin (n) fıkrası, kanunları bütçe kanunu ile değiştirdiği için Anayasa’nın 87.ve 88. maddelerine; bütçe kanunu bu tür düzenlemelerin yapılabileceği nitelikte bir kanun olmadığı ve getirilen düzenlemeler bütçeyle ilgili bulunmadığı için Anayasa’nın 161. maddesine ; sosyal güvenlik hakkını ölçüsüzce sınırlandırdığı için Anayasanın 60. ve 13. maddelerine; yasama erki Anayasaya aykırı biçimde kullanıldığı için Anayasanın 11. maddesindeki Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesi ile 2. maddesindeki hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

27. 51. Maddenin (o) Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 51. maddesinin (o) fıkrasının ilk üç paragrafı aynen şöyledir:

“26.5.1927 tarihli ve 1050 sayılı Kanunun ek 9 uncu maddesi 1.4.2003 tarihinden itibaren aşağıdaki şekilde uygulanır:

Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelere bağlı döner sermayeli işletmelerin aylık gayri safi hasılatından tahsil edilen tutarın % 15’i en geç ertesi ayın 20’sine kadar genel bütçeye irat kaydedilmek üzere ilgili saymanlıklara yatırılır. Aylık gayri safi hasılatı irat kaydedilecek oranı % 30’a kadar yükseltmeye veya % 10’a kadar indirmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

Söz konusu ödeme için zorunlu hallerde Maliye Bakanlığınca ek süre verilebilir. Yıl sonu kârları ile aylık gayrisafi hasılat üzerinden genel bütçeye aktarılabilecek miktarlar zamanında yatırılmadığı takdirde, 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanundaki usullere göre, aylık % 2 zamlı olarak tahsil edilir. Hesaplanan zam, döner sermayelerin ita amiri ve saymanlarından yarı yarıya alınır. Ancak, Maliye Bakanlığınca verilmiş ek süreler için zam uygulanmaz.”

1050 sayılı muhasebe-i Umumiye Kanununun Ek 9. maddesinin konuyla ilgili hükümleri ise aşağıdaki gibidir:

“Genel bütçeye dahil dairelere ve katma bütçeli idarelere bağlı döner sermayeli işletmelerin (iş yurtları ve benzeri kuruluşlar dahil) aylık gayrisafi hasılatının % 10'u (genel ve katma bütçeli daire ve idarelere bağlı hastanelerin döner sermayeli işletmeleri için % 9'u) en geç ertesi ayın 20'sine kadar genel bütçeye irat kaydedilmek üzere ilgili saymanlıklara yatırılır. Zorunlu hallerde Maliye Bakanlığınca ek süre verilebilir.

Bu şekilde hesaplanan tutarın % 30'una kadar olan kısmının hasılatın tahakkukunda, kalan kısmının da tahsilinde ödettirilmesine Maliye Bakanı yetkilidir.

Yıl sonu karları ile aylık gayrisafi hasılat üzerinden genel bütçeye aktarılacak miktarlar zamanında yatırılmadığı takdirde, 6183 sayılı Kanundaki usullere göre, yıllık % 12 zamlı olarak tahsil edilir. Hesaplanan zam, döner sermayelerin ita amiri ve saymanlarından yarı yarıya alınır. Ancak, Maliye Bakanlığınca verilmiş ek süreler için zam uygulanmaz.”

2003 Mali yılı Bütçe Kanununun 51. maddesinin (o) fıkrasında yapılan düzenleme ile, genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelere bağlı döner sermaye işletmelerinin aylık gayri safi hasılatının gerektiğinde %10' a kadar indirilmesi yetkisi yerine Maliye Bakanına % 15'e kadar indirme yetkisi verilmiştir. Zamanında yatırılmayan tahsilatların yıllık %12 zamlı alınmasına ilişkin kural da aylık %2 olarak değiştirilmiştir.

Anayasa mahkemesi, daha önceki kararlarında benzer düzenlemeleri iptal etmiştir. Anayasa Mahkemesinin 13.6.1995 tarihli 1995/2 E. sayılı kararı, 30.1.1992 günlü, 1991/8 E. sayılı kararı, 13.6.1995 tarihli 1995/2 E. sayılı kararı ve 7/10/1996 tarihli 1996/23 E. sayılı kararı, Döner Sermaye İşletmelerinin hasılatlarından irat kaydedilecek tutarlarla ilgili 1050 sayılı kanundaki düzenlemelerin bütçe kanunlarıyla değiştirilmesini Anayasaya aykırı bulan kararlardır.

Yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 51. maddesinin (o) fıkrası, kanunlar ile yapılabilecek düzenlemeleri bütçe kanunu ile yaptığı için Anayasanın 87. ve 88. maddelerine; bütçe kanunu bu tür düzenlemelerin yapılabileceği nitelikte bir kanun olmadığı ve getirilen düzenlemeler bütçeyle ilgili bulunmadığı için Anayasanın 161. maddesine; Anayasa Mahkemesinin iptal kararına rağmen yapılmış bir düzenleme olduğu için Anayasanın 153/son maddesine; yasama erki Anayasaya aykırı biçimde kullanıldığı için Anayasanın 11. maddesindeki Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesi ile 2. maddesindeki hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

28. 51. Maddenin (p) Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 51.maddesinin (p) fıkrası aynen şöyledir:

“11.1981 tarihli ve 2547 sayılı Kanunun 58 inci maddesinin (a) bendinin dördüncü fıkrası 1.4.2003 tarihinden itibaren aşağıdaki şekilde uygulanır:

Her eğitim-öğretim, araştırma veya uygulama birimi veya bölümü ile ilgili öğretim elemanlarının katkısıyla toplanan döner sermaye gelirlerinin en az % 50'si (bilimsel araştırma projeleri için ayrılacak pay dahil) o kuruluş veya birimin araç, gereç, araştırma ve diğer ihtiyaçlarına ayrılır. Kalan kısmı ise üniversite yönetim kurulunun belirleyeceği oranlar çerçevesinde döner sermayenin bağlı bulunduğu birimde görevli öğretim elemanları ve aynı birimde görevli 14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Kanuna tabi personel arasında paylaşılır. Öğretim üyeleri ile Üniversitelerarası Kurulca önerilerek Yükseköğretim Kurulunca kabul

edilen teknik ve sanatla ilgili birimlerde görevli öğretim elemanlarına döner sermayeden bir ayda ayrılacak payın tutarı bunların bir ayda alacakları aylık (ek gösterge dahil), yan ödeme, ödenek (geliştirme ödeneği hariç) ve her türlü tazminat (makam, temsil ve görev tazminatı hariç) toplamının iki katını, diğer öğretim elemanları için bir katını, 14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Kanuna tabi personel için ise % 80'ini geçemez. İşin ve hizmetin özelliği dikkate alınarak yoğun bakım, doğumhane, yeni doğan, süt çocuğu, yanık, diyaliz, ameliyathane, kemik iliği nakil ünitesi ve acil serviste çalışan sağlık personeli için % 80 oranı, ayrıca % 50'sine kadar artırılabilir. Şu kadar ki, öğretim üyelerine mesai saati dışında döner sermayeye yaptıkları katkılarından dolayı ilave olarak ödenecek pay, almakta oldukları aylık (ek gösterge dahil), ödenek (geliştirme ödeneği hariç) ve her türlü tazminat (makam, temsil ve görev tazminatları hariç) toplamının üç katını geçemez.”

4.11.1981 tarihli ve 2547 sayılı Kanunun Döner Sermaye başlıklı 58 inci maddesinin (a) bendinin dördüncü fıkrası ise aşağıdaki gibidir:

“Her eğitim-öğretim, araştırma veya uygulama birimi veya bölümü ile ilgili öğretim elemanlarının katkısıyla toplanan döner sermaye gelirlerinin en az yüzde otuzu o kuruluş veya birimin araç, gereç, araştırma ve diğer ihtiyaçlarına ayrılır, kalan kısmı ise Üniversite yönetim kurulunun belirleyeceği oranlar çerçevesinde bağlı bulunduğu Üniversitenin (Değişik 03/07/2001 - 4684/15 md.) bilimsel araştırma projeleri ile döner sermayenin bağlı bulunduğu birimde görevli öğretim elemanları ve aynı birimde görevli 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi personel arasında paylaşılır. Öğretim üyeleri ile Üniversitelerarası Kurulca önerilerek Yükseköğretim Kurulunca kabul edilen teknik ve sanatla ilgili birimlerde görevli öğretim elemanlarına döner sermayeden bir yılda ayrılacak payın toplamı bunların bir yılda alacakları aylık (ek gösterge dahil), yan ödeme, ödenek ve (Değişik 03/07/2001 - 4689/2 md.) “her türlü tazminat (makam ve temsil tazminatı hariç) toplamının” iki katını, diğer öğretim elemanları için bir katını, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi personel içinde (Değişik 03/07/2001 - 4689/2 md.) % 80'sini geçemez. İşin ve hizmetin özelliği dikkate alınarak doğum bakım, doğumhane, yeni doğan, süt çocuğu, yanık, diyaliz, ameliyathane ve acil serviste çalışan sağlık personeli için %80 oranı, ayrıca %50'sine kadar artırılabilir.” Şu kadar ki, öğretim üyelerinin mesai saati dışında döner sermayeye yaptıkları katkılardan dolayı alacakları pay iki kat kıyaslamasında nazara alınmaz.”

2547 sayılı kanunun hükümlerine göre, çalışan personel, döner sermaye gelirin %70'ini paylaşırken bütçe kanunu bu oranı %50'ye düşürmüştür. Ayrıca, öğretim üyelerinin mesai saati dışında döner sermayeye yaptıkları katkılardan dolayı alacakları pay iki kat kıyaslamasında nazara alınmaz hükmü, bunlara ödenecek pay, almakta oldukları aylık (ek gösterge dahil), ödenek (geliştirme ödeneği hariç) ve her türlü tazminat (makam, temsil ve görev tazminatları hariç) toplamının üç katını geçemez şeklinde değiştirilmiştir.

Anayasa'nın 130. maddesinin 10. bendindeki düzenlemeye göre Yükseköğretim kurumlarının mali işleri, özlük hakları, öğretim elemanlarının uyacakları koşullar kanunla düzenlenir

Herhangi bir kanun ile düzenlenmesi gereken bir konunun bütçe kanunu ile düzenlenmesinin veya herhangi bir kanunda yer alan hükmün bütçe kanunları ile değiştirilmesinin ve kaldırılmasının olanaksız olduğu daha önceki Anayasa Mahkemesi kararlarında yer almıştır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 51. maddesinin (p) fıkrası, 2547 sayılı kanunu bütçe kanunu ile değiştirdiği için Anayasa'nın 87.ve 88. maddelerine; bu değişiklikler bütçe ile ilgili olmadığı için Anayasa'nın 161. maddesine; kanunla düzenlenecek hususları bütçe kanunu ile düzenlediği için Anayasanın 130. maddesine ve yasama erki Anayasaya aykırı biçimde kullanıldığı için Anayasa'nın 11. maddesindeki Anayasanın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkesi ile 2. maddesindeki hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

29. 51. Maddenin (t) Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

2003 mali Yılı Bütçe Kanununun 51. maddesinin (t) fıkrası aynen şöyledir:

“İlgili kanununda düzenleme yapılınca kadar, 4.12.1984 tarihli ve 3095 sayılı Kanunun 1 inci maddesindeki kanuni faiz oranı, 1.4.2003 tarihinden itibaren aylık % 2.5 olarak uygulanır. Ay kesirleri tama iblağ edilir. Taksitlendirilen veya herhangi bir sebeple ödenmemiş kamulaştırma bedellerinde kamu alacakları için öngörülen en yüksek faiz oranı uygulanır.”

4.12.1984 günlü, 3095 sayılı ‘Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun’un, 15.12.1999 gün ve 4489 sayılı Kanunla değişik 1. maddesi ise aşağıdaki gibidir:

“Borçlar Kanunu ve Türk Ticaret Kanununa göre faiz ödenmesi gereken hallerde, miktarı sözleşme ile tespit edilmemişse bu ödeme, yıllık, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının önceki yılın 31 Aralık günü kısa vadeli kredi işlemlerinde uyguladığı reeskont oranı üzerinden yapılır. Söz konusu reeskont oranı, 30 Haziran günü önceki yılın 31 Aralık günü uygulanan reeskont oranından beş puan veya daha çok farklı ise, yılın ikinci yarısında bu oran geçerli olur.”

Yukarıdaki düzenlemelerden de açıkça anlaşılacağı üzere, 3095 sayılı kanundaki faiz oranı bütçe kanunu ile değiştirilmiştir. Herhangi bir kanun ile düzenlenmesi gereken bir konunun bütçe kanunu ile düzenlenmesinin veya herhangi bir kanunda yer alan hükmün bütçe kanunları ile değiştirilmesinin ve kaldırılmasının olanaksız olduğu daha önceki Anayasa Mahkemesi kararlarında yer almıştır

2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 51. maddesinin (t) fıkrası, 3095 sayılı kanunu bütçe kanunu ile değiştirdiği için Anayasa'nın 87.ve 88. maddelerine, bütçe kanunu bu tür düzenlemelerin yapılabileceği nitelikte bir kanun olmadığı ve getirilen düzenlemeler bütçe ile ilgili olmadığı için Anayasa'nın 161. maddesine; yasama erki Anayasaya aykırı biçimde kullanıldığı için Anayasa'nın 11. maddesindeki Anayasanın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkesi ile 2. maddesindeki hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

30. 51. Maddenin (u) Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 51. maddesinin (u) fıkrası aynen şöyledir:

“1. 27.10.1999 tarihli ve 4458 sayılı Kanunun 221 ve 222 nci maddeleri uyarınca personele 1.4.2003 tarihinden itibaren yapılacak ödemelerin usul, esas ve miktarlarını tespit etmeye Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Gümrük Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yetkilidir.

2. 4458 sayılı Kanunun 222 nci maddesinin (2) numaralı bendi 1.4.2003 tarihinden itibaren aşağıdaki şekilde uygulanır:

Bu şekilde tahsil edilen çalışma ücretinin % 50'si hak sahibi olan personele ödenir. Geri kalan % 50'lik miktarın % 40'ı Kurum ödemelerini yapan Merkez Saymanlık Müdürlüğü hesabına aktarılır. Aktarılan bu tutarları, münhasıran gümrük idaresinin ihtiyaçlarında (personel giderleri hariç) kullanılmak üzere bütçeye özel gelir ve Gümrük Müsteşarlığı bütçesinin mevcut ya da yeni açılacak tertiplerine özel ödenek kaydetmeye, kaydedilen ödenekten yılı içinde harcanmayan miktarları ertesi yıl bütçesine devren özel gelir ve ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir. Özel ödenek kaydedilen bu tutarlar, 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kanun hükümleri hariç genel hükümler çerçevesinde harcanır.

1.4.2003 tarihinden önce tahsil edilen ve merkezdeki ilgili hesabın bakiyesinde bulunan tutarlar, özel gelir ve özel ödenek kaydedilmeksizin münhasıran gümrük idaresinin ihtiyaçlarında (personel gideri hariç) bu tarihten önceki usul ve esaslar dahilinde harcanmaya devam edilir.

3. 27.10.1999 tarihli ve 4458 sayılı Kanunun bu bendin (1) ve (2) numaralı alt bentlerinde belirtilen hükümlerine aykırı hükümleri uygulanmaz.”

27.10.1999 tarihli ve 4458 sayılı Kanunun 221 ve 222 nci maddeleri ise, aşağıdaki gibidir:

“Madde 221

1. Yolcuların ve taşıt araçlarının giriş ve çıkışlarına ait işlem dışında, yükleme ve boşaltma ve her türlü gümrük işlemlerinin normal çalışma saatleri içinde yapılması gerekir.

Ancak, bu saatler dışında veya tatil zamanlarında hizmet talebinde bulunulduğunda, yazılı olarak yapılacak bu talep, işin yapılacağı gümrük idare amirince yerinde görülürse, gerekli önlemler alınmak ve çalışacak personelin fazla çalışma ücretleri ve varsa kanuni yollukları talep sahipleri tarafından ödenmek koşuluyla kabul edilir. Memurlar (gümrüklerdeki sorumlu saymanlık ve TASİŞ personeli dahil) bu suretle kendilerine verilecek işleri yapmakla görevlidirler. Başmüdür, müdür veya vekilleri normal çalışma saatleri dışında verilecek hizmetleri düzenler ve kontrol ederler. Bunlar ve normal çalışma saatlerine bağlı olmaksızın hizmet görenler 222 nci maddenin 3 üncü fıkrası hükmünden yararlanırlar.

2. Normal çalışma saatleri içinde veya dışında olduğuna bakılmaksızın, çalışma ücretinin yatırılması halinde, özel kurye taşımacılığı gümrük hizmeti ile özel yolcu servisi taleplerinin yetkili gümrük idarelerince karşılanması mümkündür.

Madde 222

1. 221 inci maddeye göre çalışacak personele ödenecek çalışma ücretinin miktarı ile bunun tahsil ve dağıtım şekli Gümrük Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlıkça çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir. Merkez personeline yapılacak ödemelerin aylık miktarı, en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) %200'ünü geçemez.

2. Bu şekilde tahsil edilen çalışma ücretlerinin %50'si hak sahibi olan personele ödenir. Geri kalan miktarın %40'ı gümrük idaresinin ihtiyaçlarında kullanılmak üzere Merkezdeki

Esas Sayısı : 2003/41
Karar Sayısı : 2004/4

hesaba aktarılır. 3. 2 nci fıkra hükmüne göre kullanılan miktar dışında kalan meblağın diğer personele dağıtılmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Bu fıkraya göre yapılacak ödemelerde, damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesinti yapılmaz.”

Bütçe Kanunuyla getirilen değişikliklerle, 4458 sayılı Kanunun 221 ve 222 nci maddeleri uyarınca, personele 1.4.2003 tarihinden itibaren yapılacak ödemelerin usul, esas ve miktarlarını tespit etmeye Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Gümrük Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yetkili kılınmıştır. Ayrıca, tahsil edilen çalışma ücretinin dağıtım ve kullanım şekli değiştirilmiş, Maliye Bakanına, bütçeye özel ödenek kaydetmeye, kaydedilen ödenekten yılı içinde harcanmayan miktarları ertesi yıl bütçesine devren özel gelir ve ödenek kaydetmeye ilişkin yetkiler verilmiştir. Bir diğer değişiklik, Gümrük Müsteşarlığı bütçesine özel ödenek kaydedilen bu tutarların, 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine tabi olmadan harcanması ile ilgilidir.

Kısacası, Bütçe Kanununun 51. maddesinin (u) fıkrası ile getirilen düzenlemeler 4458 ve 4734 sayılı kanunları değiştirmiştir. Kanun ile yapılabilecek bu değişiklikler, bütçe kanunu ile yapıldığı için, 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 51. maddesinin (u) fıkrası, Anayasa'nın 87.ve 88. maddelerine; bütçe kanunu bu tür düzenlemelerin yapılabileceği nitelikte bir kanun olmadığı ve getirilen düzenlemeler bütçeyle ilgili bulunmadığı için Anayasa'nın 161. maddesine; yasama erki Anayasaya aykırı biçimde kullanıldığı için Anayasa'nın 11. maddesindeki Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesi ile 2. maddesindeki hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

31. 51. Maddenin (v) Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 51. maddesinin (v) fıkrası aynen şöyledir:

“2003 yılı Şubat ayı gelirlerinin dağıtımından başlamak üzere 2.2.1981 tarihli ve 2380 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde yer alan “% 6” pay oranı “% 5” olarak uygulanır.”

Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkındaki Kanunun Payların Hesaplanması ve Dağıtımı ile ilgili 1. maddesinin konuyla ilgili bentleri ise aşağıdaki gibidir:

“Genel Bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden belediyelere % 9,25 il özel idarelerine % 1,70 nispetinde pay verilir. Bu paylar, gelir saymanları tarafından aylık olarak hesaplanıp tahsil edilen ayı takip eden ay sonuna kadar İçişleri Bakanlığı emrinde ayrı ayrı hesaplara kaydolunmak üzere İller Bankası'na yatırılır.

İller Bankası'nda her ay sonuna kadar toplanan belediyeler payının, Genel Bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamının % 6'sına tekabül eden bölümü banka tarafından İçişleri Bakanlığı'na bildirilecek son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre büyük kent belediyeleri dışındaki belediyelere dağıtımı planlanır.”

Görüldüğü üzere, 2.2.1981 tarihli ve 2380 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde yer alan “% 6” pay oranı, 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 51. maddesinin (v) fıkrası ile “% 5” olarak değiştirilmiştir.

Herhangi bir kanun ile düzenlenmesi gereken bir konunun bütçe kanunu ile düzenlenmesinin veya herhangi bir kanunda yer alan hükmün bütçe kanunları ile değiştirilmesinin ve kaldırılmasının olanaksız olduğu daha önceki Anayasa Mahkemesi kararlarında yer almıştır.

2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 51. maddesinin (v) fıkrası, kanunlar ile yapılması gereken düzenlemeler, bütçe kanunu ile yapıldığı için, Anayasanın 87.ve 88. maddelerine; bütçe kanunu bu tür düzenlemelerin yapılabileceği nitelikte bir kanun olmadığı ve getirilen düzenlemeler bütçe ile ilgili olmadığı için Anayasanın 161. maddesine; mahalli idarelere görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanmasını engellediği için Anayasanın 127. maddesinin son fıkrasına,yasama erki Anayasaya aykırı biçimde kullanıldığı için Anayasa'nın 11. maddesindeki Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesi ile 2. maddesindeki hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

32. 51. Maddenin (y) Fıkrasının Anayasaya Aykırılığı

2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 51. maddesinin (v) fıkrası aynen şöyledir:

“2003 yılı Şubat ayı gelirlerinin dağıtımından başlamak üzere 27.6.1984 tarihli ve 3030 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan ve halen “% 4.1” olarak uygulanan pay oranı “% 3.5”, 29.7.1970 tarihli ve 1319 sayılı Kanunun geçici 19 uncu maddesinde yer alan “% 5” pay oranı “% 4.5” olarak uygulanır.”

3030 sayılı Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 18. maddesinin (b) bendi ve Değişik: 18.maddenin son fıkrası aynen şöyledir:

“Madde18-

Büyük şehir belediyesinin gelirleri şunlardır:

b) Büyük şehir belediyesinin bulunduğu il merkezinde yapılan Genel Bütçe Vergi Gelirleri Tahsilat toplamı üzerinden gelir saymanlarınca hesaplanıp, ertesi ayın sonuna kadar ilgili büyük şehir belediyesine yatırılacak % 3 pay,

Değişik: 18.maddenin son fıkrası:

Bakanlar Kurulu, (b) fıkrasındaki %3 pay oranını %6 oranına kadar artırmaya veya kanuni haddine kadar indirmeye yetkilidir. Bu payın %40'ı bu miktardan düşülerek ilgili belediye hesabına, kalan %60'ı ise İller Bankası nezdindeki büyük şehir belediyeleri hesabına yatırılır ve büyük şehir belediyelerine nüfuslarına göre dağıtılır.”

Görüldüğü gibi6.1984 tarihli ve 3030 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan pay oranı ile 29.7.1970 tarihli ve 1319 sayılı Kanunun geçici 19 uncu maddesinde yer alan pay oranı 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 51. maddesinin (v) fıkrası ile değiştirilmiştir.

Herhangi bir kanun ile düzenlenmesi gereken bir konunun bütçe kanunu ile düzenlenmesinin veya herhangi bir kanunda yer alan hükmün bütçe kanunları ile

değiştirilmesinin ve kaldırılmasının olanaksız olduğu daha önceki Anayasa Mahkemesi kararlarında yer almıştır.

2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 51. maddesinin (y) fıkrası,3030 ve 1319 sayılı kanunları bütçe kanunu ile değiştirdiği için, Anayasanın 87.ve 88. maddelerine; bütçe kanunu bu tür düzenlemelerin yapılabileceği nitelikte bir kanun olmadığı ve getirilen düzenlemeler de bütçeyle ilgili bulunmadığı için Anayasa'nın 161. maddesine; mahalli idarelere görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanmasını engellediği için Anayasanın 127. maddesinin son fıkrasına ve yasama erki Anayasaya aykırı biçimde kullanıldığı için Anayasanın 11.maddesinde yer alan Anayasanın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkesi ile 2. maddesindeki hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

V- YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

4833 sayılı ve 29/3/2003 tarihli 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun Anayasaya açıkça aykırı olan 13. Maddesinin (c) fıkrasının, 20. Maddesinin(b) ve (g) fıkralarının, 27. Maddesinin ve 51. maddesinin (b) fıkrasının, 31. Maddesinin (g),(h),(ı), (j), (k) fıkralarının, 35. Maddesinin (a), (e), (f) fıkralarının ve (b) fıkrasının (1) numaralı bendinin, 38. Maddesinin (b), (c) ve (d) fıkralarının, 43. Maddesinin son fıkrasının, 45. Maddesinin, 49. Maddesinin, 50. Maddesinin, 51. Maddesinin (a) fıkrasının 5. bendinin, (f), (i), (n), (o), (p), (t), (u), (v) ve (y) fıkralarının uygulanması, sonradan giderilmesi güç veya olanaksız hukuki durum ve zararlara yol açacaktır. Bu tür sonradan giderilmesi güç veya olanaksız hukuki durum ve zararların önlenmesi için iptal davası sonuçlanıncaya kadar, söz konusu hükümlerin yürürlüğünün durdurulmasına karar verilmesi istenmektedir.

VI- SONUÇ VE İSTEM

Yukarıda açıklanan gerekçelerle:

1- 4833 sayılı Kanunun:

- 13. Maddesinin (c) fıkrasının Anayasanın 2., 11., 87., 88., 127. ve 161. maddelerine,
- 20. Maddenin (b) fıkrasının Anayasa'nın 2., 11., 87., 88. ve 161. maddelerine,
- 20. Maddenin (g) fıkrasının Anayasa'nın 2., 11., 87., 88. ve 161. maddelerine,
- 27. Maddenin ve 51. maddenin (b) fıkrasının Anayasa'nın 2., 11., 87., 88., 153/son ve 161. maddelerine,
- 31. Maddesinin (g) fıkrasının, Anayasanın 2., 6., 7., 11., 87., 88., 130., 131. ve 161. maddelerine,
- 31. Maddesinin (h) fıkrasının, Anayasanın 2., 11., 87., 88. ve 161. maddelerine,
- 31. Maddesinin (ı) fıkrasının, Anayasanın 2., 11., 87., 88. ve 161. maddelerine,
- 31. Maddesinin (j) fıkrasının, Anayasanın 2., 6., 7., 8., 11., 87., 88., 128. ve 161. maddelerine,

Esas Sayısı : 2003/41
Karar Sayısı : 2004/4

- 31. Maddesinin (k) fıkrasının, Anayasanın 2.,11., 87., 88. ve 161. maddelerine,
- 35. Maddesinin (a) fıkrasının, Anayasanın 2., 11., 73., 87., 88., 153/son ve 161. maddelerine,
- 35. Maddesinin (b) fıkrasının, (1) numaralı bendinin birinci paragrafı, Anayasanın 2., 11., 87., 88.,153/son ve 161. maddelerine,
- 35. Maddesinin (e) fıkrasının, Anayasanın 2., 6., 7., 8., 11., 87., 88., 153/son ve 161. maddelerine,
- 35. Maddesinin (f) fıkrasının, Anayasanın 2., 11., 87., 88. ve 161. maddelerine,
- 38. Maddesinin (b), (c) ve (d) fıkralarının, Anayasanın 2., 6., 7., 8.,11., 87., 88. ve 161. maddelerine,
- 43. Maddesinin son fıkrasının, Anayasanın 2.,11., 87., 88., 153/son ve 161. maddelerine,
- 45. Maddesinin, Anayasanın 2., 11., 87., 88. ve 161. maddelerine,
- 49. Maddesinin, Anayasanın 2., 11., 87., 88. ve 161. maddelerine,
- 50. Maddesinin, Anayasanın 2., 6., 7., 8., 11., 87., 88. ve 161. maddelerine,
- 51. Maddesinin (a) fıkrasının 5. bendinin, Anayasanın 2., 11., 87., 88. ve 161. maddelerine,
- 51. Maddesinin (f) fıkrasının, Anayasanın 2., 11., 87., 88. ve 161. maddelerine,
- 51. Maddesinin (i) fıkrasının, Anayasanın 2., 11., 87., 88. ve 161. maddelerine,
- 51. Maddesinin (n) fıkrasının , Anayasanın 2., 11., 13., 60., 87., 88. ve 161. maddelerine,
- 51. Maddesinin (o) fıkrasının, Anayasanın 2.,11., 87., 88., 153/son ve 161. maddelerine,
- 51. Maddesinin, (p) fıkrasının, Anayasanın 2., 11., 87., 88., 130. ve 161. maddelerine,
- 51. Maddesinin (t) fıkrasının, Anayasanın 2., 11., 87., 88., ve 161. maddelerine,
- 51. Maddesinin (u) fıkrasının, Anayasanın 2., 11., 87., 88. ve 161. maddelerine,
- 51. Maddesinin (v) fıkrasının, Anayasanın 2., 11., 87., 88., 127/son ve 161. maddelerine,
- 51. Maddesinin (y) fıkrasının, Anayasanın 2., 11., 87., 88., 127/son ve 161. maddelerine,

Esas Sayısı : 2003/41
Karar Sayısı : 2004/4

aykırı olduğu için iptallerine ve Anayasaya açıkça aykırı olan bu hükümlerin uygulanmasından doğacak sonradan giderilmesi güç veya olanaksız zarar ve hukuki durumların önlenmesi için dava sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasına,

2- 4833 sayılı Kanunun:

-10. Maddesinin ve 51. Maddesinin (a) fıkrasının 13. bendinin, Anayasanın 2., 11., 87., 88., 153/ son ve 161. maddelerine,

-16. Maddesinin (a) ve (b) fıkralarının, Anayasanın 2., 11., 87., 88., 153/ son ve 161. maddelerine,

-26. Maddesinin (c) (d) ve (g) fıkralarının, Anayasanın 2., 6., 11., 73., 87., 88., 161. ve 163. maddelerine,

-28. Maddesinin (g) fıkrasının, Anayasanın 2., 11., 87., 88., ve 161. maddelerine

esastan aykırı olduğu için iptallerine ilişkin istemimizi saygı ile arz ederiz. 15.05.2003””